

Vlaanderen
is werk

2022

JAAERVERSLAG

VLAAMSE SOCIALE INSPECTIE

DEPARTEMENT
WERK & SOCIALE ECONOMIE

vlaanderen.be/departement-wse

SAMENSTELLING

Vlaamse overheid DEPARTEMENT
WERK & SOCIALE ECONOMIE
Vlaamse Sociale Inspectie

Koning Albert II-laan 35 bus 20
1030 Brussel

 02 553 08 88

 vlaamse.sociale.inspectie@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be/departement-wse

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Dirk Vanderpoorten
Secretaris-generaal

UITGAVE

Juli 2023

Inhoudstafel

	1. Voorwoord	3
	Interview met Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw en Dirk Vanderpoorten, secretaris-generaal van het Departement Werk en Sociale Economie	
	2. Samenvatting	7
	2.1. Wijze van optreden	8
	2.2. Fraudebestrijding	8
	3. Hoe ziet de Afdeling Vlaamse Sociale Inspectie eruit?	10
	3.1. Organogram en personeelssamenstelling	11
	3.2. Vorming, training en opleiding	11
	3.3. Nieuwkomers bij de Vlaamse Sociale Inspectie: interview met nieuwe inspecteurs	12
	4. Projecten	14
	4.1. Diepteonderzoeken	15
	4.2. Fraudedossiers	17
	5. De Vlaamse Sociale Inspectie in cijfers	18
	5.1. Wijze van optreden	
	6. Onze werking per materie	23
	6.1. Economische Migratie	24
	6.2. Private arbeidsbemiddeling	29
	6.3. Dienstencheques	31
	6.4. Antidiscriminatie	34
	6.5. ESF	36
	6.6. Taaldecreet	39
	6.7. Sociale economie	41
	6.8. Doelgroepen- en subsidiemaatregelen/Competentie en Loopbaan	44
	6.9. Kwaliteitstoezicht	49
	7. Administratieve geldboeten	52
	8. Databeheer	57
	9. Slotwoord	59
	Interview met Vincent Vandenameele, afdelingshoofd Vlaamse Sociale Inspectie	

VOORWOORD

01

Interview met Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw en Dirk Vanderpoorten, secretaris-generaal van het Departement Werk en Sociale Economie

Minister Brouns, dit jaar maakte u voor het eerst kennis met de Vlaamse Sociale Inspectie. Hoe heeft u dat ervaren?

BROUNS: “Ik ben vertrouwd met de wereld van toezicht en handhaving vanuit mijn studies criminologie en mijn periode als criminaliteitsanalist, dus helemaal nieuw was het niet voor mij. Uiteraard heb ik de afdeling dit jaar beter leren kennen. Ik ben zelfs met enkele inspecteurs op stap gegaan tijdens een controle. Een bijzonder leerrijke ervaring! De Vlaamse Sociale Inspectie heeft indruk gemaakt op mij door haar gespecialiseerde knowhow en kordate aanpak op het terrein. Enkele grote onderzoeken hebben het optreden van de inspectie, net als in een aantal andere domeinen, in de kijker geplaatst.”

In hoeverre maakt handhaving deel uit van het beleid?

BROUNS: “Onderzoek dat vertrekt vanuit data- en risicoanalyse wordt steeds belangrijker. Ook administratieve vormen van controle nemen daardoor in belang toe. Niet enkel vanuit het oogpunt van toezicht, maar ook voor de beleidsanalyse achteraf. Dat neemt niet weg dat de correcte uitvoering van het beleid voor een deel staat of valt met de mate waarin getoetst kan worden naar de correcte naleving en uitvoering ervan. En juist hier speelt de inspectie een cruciale rol. Als we de grote fraudedossiers van het afgelopen jaar erbij nemen, zien we dat het traditionele optreden van een inspecteur aan de basis ligt. Klassieke vaststellingen op het terrein blijven noodzakelijk om misbruiken te voorkomen van partijen die volledig in de schaduw opereren.”

VANDERPOORTEN: “Inspectie is een onmisbaar onderdeel van de beleidsketen vanwege de unieke inzichten vanop het terrein. De uitdaging ligt hier in het ad hoc vertalen van vaststellingen naar gedegen beleidsadvies waarmee procedures en processen kunnen worden aangepast.”

Is het profiel van de inspecteur veranderd?

VANDERPOORTEN: “Ik denk van wel. De mate waarin inhoudelijk gespecialiseerd wordt, is de laatste jaren sterk toegenomen. Inspecteurs zijn echte specialisten in hun vakdomein met een vaak unieke kennis van de regelgeving. Daarnaast wordt van hen verwacht dat zij de informaticatoepassingen beheersen om opzoeken en analyses te doen in tientallen databanken en in staat zijn om de gegevens hieruit te kruisen en te toetsen.”

Wat geven jullie de afdeling nog mee voor 2023?

BROUNS: “Ik wil vooral benadrukken dat de toekomst van de Vlaamse Sociale Inspectie ligt in de bestrijding van de grote sociale fraude, waarbij structureel en bewust misbruik moet worden aangepakt. Samenwerking over de grenzen van het beleidsdomein is daarbij noodzakelijk.”

VANDERPOORTEN: “Transparantie over het optreden en de keuze van de inspectiedoelen is vandaag de dag onontbeerlijk. Ik wil de Vlaamse Sociale Inspectie dan ook vragen hierover proactief te communiceren met de verschillende partners in het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid.”

Jo Brouns:

“De toekomst van de Vlaamse Sociale Inspectie ligt in de bestrijding van de grote sociale fraude waarbij structureel en bewust misbruik moet worden aangepakt.”

SAMENVATTING

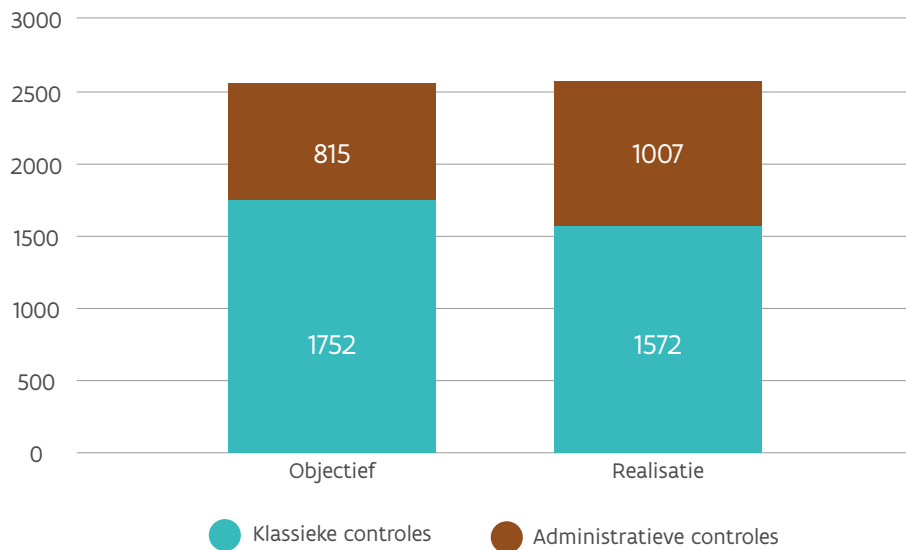
02

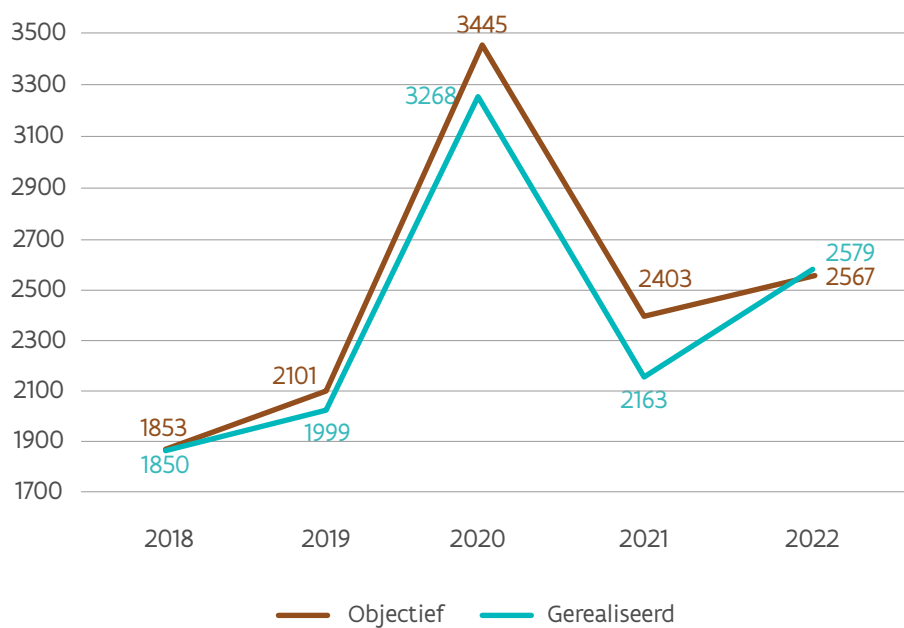
Cijfers

In 2022 werden 2.579 onderzoeken uitgevoerd. Aanvullend op 1.572 klassieke controles komen 1.007 administratieve onderzoeken, wat leidt tot een realisatiegraad van 100%.

Controles 2022

Evolutie uitgevoerde controles 2018-2022

In 2022 valt de gependeerde tijd aan diepteonderzoeken op, en in het bijzonder de grote fraudedossiers in verschillende materies. De inspanningen hier zijn verdubbeld ten opzichte van wat werd vooropgesteld.

Wijze van optreden

In 2022 werden er 463 processen-verbaal opgesteld:

- Pro Justitia 148;
- PV van Inlichtingen 96;
- Waarschuwing 255.

Er werd een bedrag van € 4.807.454 voorgesteld terug te vorderen.

Regering trekt meer dan 300 arbeidskaarten in bij Borealis

HET LAATSTE NIEUWS

Strengere aanpak illegale tewerkstelling op werven

DE TIJD

Extra inspecteurs tegen uitbuiting Oekraïeners

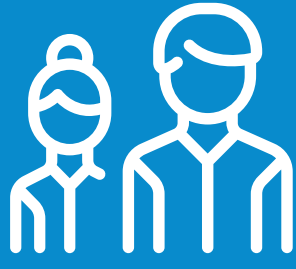
HET NIEUWSBLAD

Onderzocht, maar nog steeds onbestraft

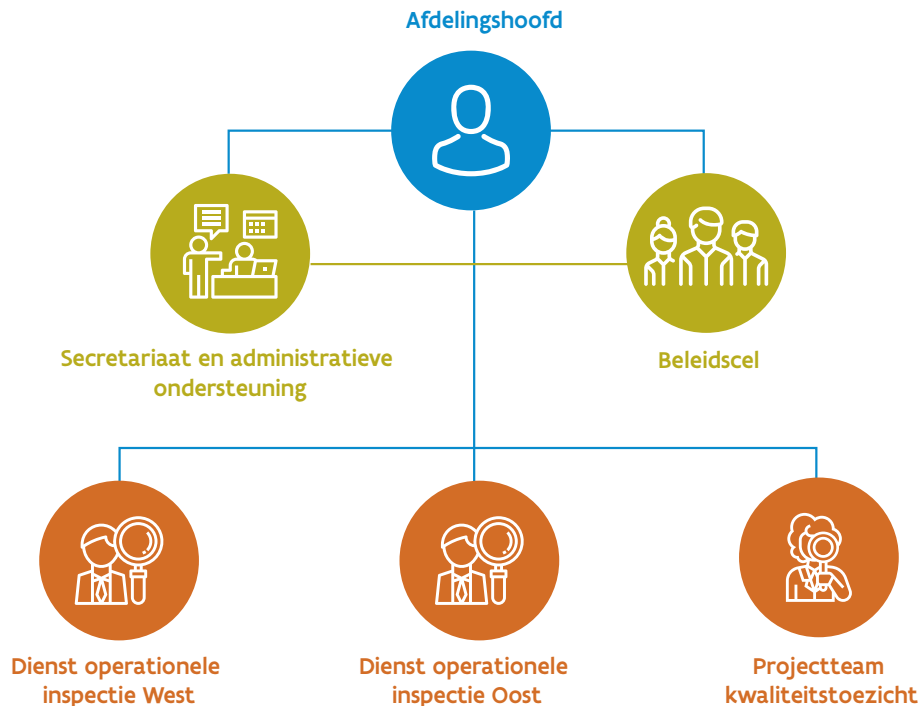
DE STANDAARD

AFDELING VLAAMSE SOCIALE INSPECTIE

OSB

1. Organogram en personeelssamenstelling

- Dienst operationele inspectie Oost: 1 diensthoofd en 19 inspecteurs;
- Dienst operationele inspectie West: 1 diensthoofd en 24 inspecteurs;
- Projectteam kwaliteitstoezicht: 1 projectverantwoordelijke en 6 inspecteurs;
- Beleidscel: 3 medewerkers;
- 1 afdelingshoofd;
- Secretariaat en administratieve ondersteuners: 6 medewerkers.

Inhoudelijk wordt de werking verder ondersteund door materie-experts. Dit zijn inspecteurs die in hun tijdsbesteding voor een bepaald gedeelte zijn vrijgehouden voor inhoudelijk ondersteunend werk binnen een bepaalde materie.

2. Vorming, training en opleiding

De Vlaamse Sociale Inspectie heeft de traditie sterk in te zetten op een degelijk vormingsbeleid. Zo participeerde de afdeling ook in 2022 ten volle aan het vormingsplan van het Departement Werk en Sociale Economie.

De Vlaamse Sociale Inspectie volgde in 2022 in totaal meer dan 400 uren aan vorming. Een belangrijk aandeel hierin is weggelegd voor het wegwijs maken van de nieuwe collega's in de interne werking en de verschillende bevoegdheden van de Vlaamse Sociale Inspectie.

3. Nieuwkomers bij de Vlaamse Sociale Inspectie: interview met nieuwe inspecteurs

Waarom heb jij gekozen voor een job als inspecteur bij de Vlaamse Sociale Inspectie?

SYBILLE: “Ik voelde dat ik uitgeleerd en uitgeblust was op mijn vorige job en nood had aan verandering. Tijdens mijn studies aan de universiteit kwam een spreker van de sociale inspectie ons warm maken voor de job. Op dat moment had ik nog geen flauw benul dat ik op een dag in dezelfde schoenen zou staan, maar het gastcollege is me steeds bijgebleven. In mijn zoektocht naar een nieuwe job doorzocht ik de vacaturewebsite van de Vlaamse overheid. Zo kwam ik in contact met de job als inspecteur bij de Vlaamse Sociale Inspectie. Die job had heel wat voordelen en zekerheden te bieden. Ik solliciteerde meteen!”

Hoe ben je ontvangen in het team?

KATLIJN: “Ik heb al vaak tegen vrienden, familie én ex-collega’s gezegd dat ik met mijn gat in de boter ben gevallen met mijn team en collega’s.”

BIANCA: “Ik ben zeer goed ontvangen in het team. De eerste dag ben ik onthaald door mijn diensthoofd. Gaandeweg heb ik de collega’s leren kennen die zelf aanboden om mee te gaan op controle. Bij vragen kon ik altijd terecht bij mijn peter, en ook de andere collega’s zijn eigenlijk altijd heel toegankelijk en hulpvaardig geweest. Naar mijn gevoel ben ik terechtgekomen in een team dat goed samenwerkt en waar er een goede werksfeer heerst.”

Zijn er onderzoeken die al indruk hebben gemaakt op jou?

SYBILLE: “De sociale inspectie is een containerbegrip. Door in het veld te staan leer ik pas kennen welke dienst welke bevoegdheid bekleedt. België heeft een waaier aan inspectiediensten waarbinnen iedereen gespecialiseerd is in een bepaalde wetgeving. Ik sta versteld van hoe complex sommige problematieken zijn en wat er allemaal gebeurt achter de gesloten deuren van een werkplaats. Onze job laat ons toe om deze deuren te openen om misbruik, fraude, mensenhandel... op te sporen. Voor velen zijn we de slechteriken of pestkoppen, maar voor sommigen zijn we het enige aanspreekpunt om uit een kluwen van misbruik te geraken.”

KATLIJN: “De eerste confrontatie met de politie en kwade werkgevers maakt natuurlijk indruk. Maar meer nog blijft de menselijkheid plakken die ik zie bij al mijn collega’s waarmee ik al heb mogen meelopen.”

LAURA: Een AC-actie waarbij handcarwashbedrijven werden gecontroleerd maakte toch wel indruk. Bij één van de bezochte plaatsen leefden de buitenlandse medewerkers werkelijk in mensonwaardige levensomstandigheden. Verschillende inspectiediensten konden de krachten bundelen om op verschillende vlakken op te treden. De medewerkers werden doorverwezen naar Payoke.

Wat zijn de fijne en minder fijne aspecten van de job?

BIANCA: “Een fijn aspect is natuurlijk de vrijheid die je krijgt om zelf je agenda te bepalen en controles in te plannen. Je krijgt vertrouwen van bovenaf om op die manier te werken. Ook de combinatie van administratief werk en op de baan gaan met collega’s maakt dat er veel afwisseling is en geen enkele controle hetzelfde is.”

HELEN: “Minder fijn is dat je niet overal met open armen ontvangen wordt, al gebeurt dat zeer zelden.”

Heb je nog tips voor toekomstige nieuwkomers?

HELEN: “Probeer in het begin met zoveel mogelijk verschillende inspecteurs mee te gaan op controle. Iedereen legt andere accenten. Daar leer je veel van bij en het helpt om een eigen stijl te ontwikkelen.”

SYBILLE: “Luisteren, kijken en doen. De eerste maanden word je overspoeld met wetteksten, decreten en lessen, maar je leert de job pas echt kennen door mee te draaien in een controle, te luisteren naar de vragen die gesteld worden en de documenten die voorgelegd worden zelf te analyseren. Zoals in elke job wordt verwacht dat je na enkele maanden meedraait als een volwaardig lid van het team, maar de job is zo veelzijdig dat je continu blijft leren en vaardigheden ontwikkelen. Onze teamleden zijn zeer hulpvaardig, dus bij twijfel informeer ik me bij hen. Tot slot is er niet voor elke situatie een pasklaar antwoord en moet je soms naar eigen aanvoelen de knoop doorhakken.”

“Probeer in het begin met zoveel mogelijk verschillende inspecteurs mee te gaan op controle. Iedereen legt andere accenten. Daar leer je veel van bij en het helpt om een eigen stijl te ontwikkelen.”

Helen

PROJECTEN

04

1. Diepteonderzoeken

De Vlaamse Sociale Inspectie kiest ervoor om de arbeidsintensieve diepteonderzoeken beter in het vizier te brengen en apart op te volgen. Diepteonderzoeken zijn onderzoeken die vanwege een aantal bepalende kenmerken een bijzondere onderzoeksmethodiek vergen.

Dit zijn de kenmerken die van een onderzoek een diepteonderzoek maken, opgesomd in een niet-exhaustieve, niet-cumulatieve lijst:

1. Het onderzoek vergt onderzoeksdaden in diverse geografische regio's.
2. Het onderzoek behelst meer dan één deelmaterie waarvoor de afdeling bevoegd is.
3. Het onderzoek overschrijdt met een factor drie het voorziene gemiddelde aantal mensdagen per dossier zoals voorzien in de boordtabel.
4. Het onderzoek loopt in samenwerking met één of meerdere externe diensten.
5. De gecumuleerde toegekende subsidiebedragen overschrijden het gemiddelde in de materie(s).

Niet elk afzonderlijk kenmerk maakt van een onderzoek een diepteonderzoek. Het is de specifieke combinatie van deze criteria die een onderzoek voldoende zwaar maakt om als diepteonderzoek te worden beschouwd. Elke materie kan voorwerp uitmaken van een diepteonderzoek.

In 2022 werden 22 onderzoeken weerhouden als diepteonderzoek. De aanleiding van deze onderzoeken zijn:

- 6 eigen onderzoeken, spontaan opgestart;
- 6 kantschriften (onderzoeken in opdracht van het arbeidsauditoraat);
- 6 onderzoeken naar aanleiding van een klacht of melding;
- 3 onderzoeken op vraag van de beleidsafdelingen van het Departement Werk en Sociale Economie, de SERV...;
- 1 onderzoek naar aanleiding van een opvolgingscontrole.

In 15 van de 22 diepteonderzoeken (68%) werd samengewerkt met een andere dienst. In de meerderheid van de gevallen was dat met de federale inspectiedienst en het arbeidsauditoraat. De totale tijd die aan deze onderzoeken werd besteed is 3,33 VTE. Deze onderzoeken werden hoofdzakelijk uitgevoerd in de materies migratie, dienstencheques en Vlaams opleidingsverlof.

Diepteonderzoeken leiden regelmatig tot het opstellen van een Pro Justitia, waarna er mogelijk een strafrechtelijke sanctionering volgt. In de 22 diepteonderzoeken werden 17 Pro Justitia's opgesteld. In vijf dossiers werd een advies 'terugvordering van subsidies' geformuleerd.

“In 2022 besteedde de Vlaamse Sociale Inspectie dubbel zo veel tijd als voorzien aan diepteonderzoeken. De omvang en complexiteit van enkele grote onderzoeken lagen hier aan de basis.”

2. Fraudedossiers

2022 was een uitzonderlijk jaar voor de Vlaamse Sociale Inspectie. Doorgaans blijven onderzoeken en inspecteurs uit de spotlights. Discretie is een noodzakelijke eigenschap en een gedegen onderzoek is niet gebaat bij externe aandacht of bemoeienis. Daarbij is het gros van de onderzoeken eerder van beperkte omvang. In de meeste gevallen worden inbreuken gelinkt aan één of maximaal twee werkgevers. Frauduleuze constructies of combines blijven eerder een minderheid.

In 2022 zag de Vlaamse Sociale Inspectie enkele exceptioneel grote dossiers die de media haalden en leidden tot tussenkomsten in het Vlaams Parlement. Uiteraard is dit niet nieuw, maar dat op één jaar verscheidene van deze onderzoeken naar voren kwamen, is ongezien. Bovendien gebeurde dit binnen verschillende materies.

Zonder ze bij naam te noemen, waren er grote fraudedossiers met betrekking tot de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. Er werden constructies opgezet die marktontwrichtend werkten en waarbij het aspect mensenhandel niet ver weg was. Deze onderzoeken vroegen enorm veel van de inspecteurs en van de totale Vlaamse Sociale Inspectie, mede omdat ze een enorme impact hadden op beleidsmatig en regelgevend vlak. De coördinatie met het gerechtelijk apparaat was hierbij cruciaal. De onderzoeken kregen zowel in de pers als op politiek

vlak een hoop aandacht. Op korte termijn leidde dat tot een versterking van de Vlaamse Sociale Inspectie in 2022, bovenop de uitbreiding van het contingent naar aanleiding van de Oekraïne-crisis.

Niet enkel binnen economische migratie werden grote fraudeonderzoeken opgestart. Dossiers in het kader van het Vlaams opleidingsverlof en de dienstencheques deden de sector op zijn grondvesten daveren.

Het is duidelijk dat de bestaande methodieken en organisatie van de Vlaamse Sociale Inspectie worden uitgedaagd door dit soort onderzoeken. Het is absoluut de intentie om verder in te zetten op dit soort fraudebestrijding. De uitdaging ligt erin om hier een passend antwoord op te geven en inspecteurs klaar te stomen voor deze vormen van toezicht.

DE VLAAMSE SOCIALE INSPECTIE IN CIJFERS

OS

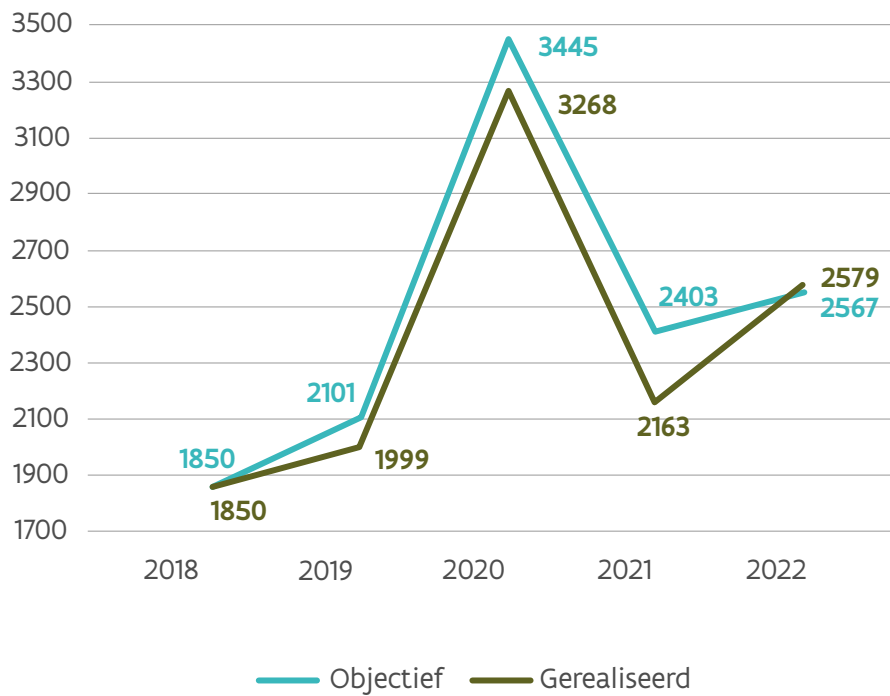
1. De Vlaamse Sociale Inspectie in cijfers

In 2022 draaide de Vlaamse Sociale Inspectie weer op volle toeren en door een combinatie van reguliere opsporingsonderzoeken, administratieve controles en diepteonderzoeken. Dat de Vlaamse Sociale Inspectie zelf haar prioriteiten uitzet, blijkt onder meer uit de 1.309 spontane controles. Daarnaast werden 278 gevraagde onderzoeken uitgevoerd, evenals 113 klachten en meldingen behandeld. Tot slot werkte de Vlaamse Sociale Inspectie samen met haar federale collega's aan 117 acties in het kader van de werking van de Arrondissementele Cellen.

Het oude registratiesysteem GINA van de Vlaamse Sociale Inspectie en de bijhorende rapporteringstool werden vervangen door het nieuwe databeheersysteem ARGUS.

Materie/Thema/Cluster	Totaal objectief		Totaal realisatie	
	VTE	Objectief	Realisatie TOTAAL	% van objectief
Economische Migratie (arbeidskaarten en beroepskaarten)	12,29	1235	1265	102%
Private arbeidsbemiddeling	3,29	225	123	55%
Dienstenchequebedrijven	5,29	220	215	98%
Antidiscriminatie/EPA (incl. bij DCO)	1,29	100	86	86%
Europees Sociaal Fonds	1,46	32	31	97%
Sociale Economie	1,79	150	146	97%
Doelgroepen- en subsidiemaatregelen	1,94	170	234	138%
Competentie en Loopbaan	1,31	115	22	19%
Beroepskwalificerende trajecten	0,35	13	13	100%
Duaal leren	0,52	10	11	110%
Leertijd	0,07	2	2	100%
Overeenkomsten alternerende opleidingen	1,14	200	353	177%
Ondernemerschapstrajecten	2,57	55	55	100%
Financieel toezicht SYNTRA	0,29	5	5	100%
Taaldecreet	0,25	35	18	51%
Diepteonderzoeken (VTE)	1,55		3,33	215%
Totaal # onderzoeken	35,40	2567	2579	100%

Uitgevoerde controles

De realisatiegraad ten opzichte van het vooropgesteld objectief volgens de respectieve strategische boordtabellen is:

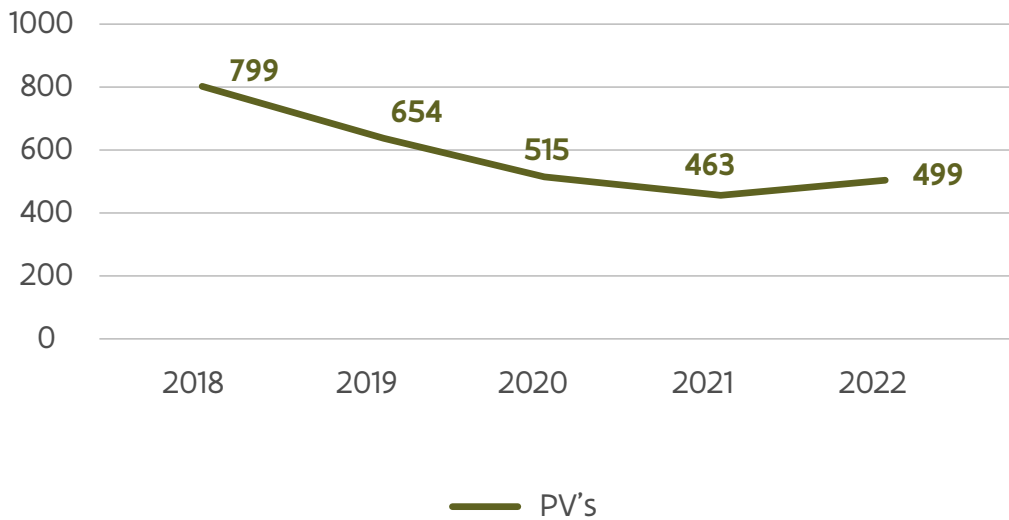
Jaar	Vooropgesteld objectief	Gerealiseerd aantal inspecties	% Realisatiegraad
2018	1853	1850	100%
2019	2101	1999	95%
2020	3445	3268	95%
2021	2403	2163	90%
2022	2567	2579	100%

Wijze van optreden

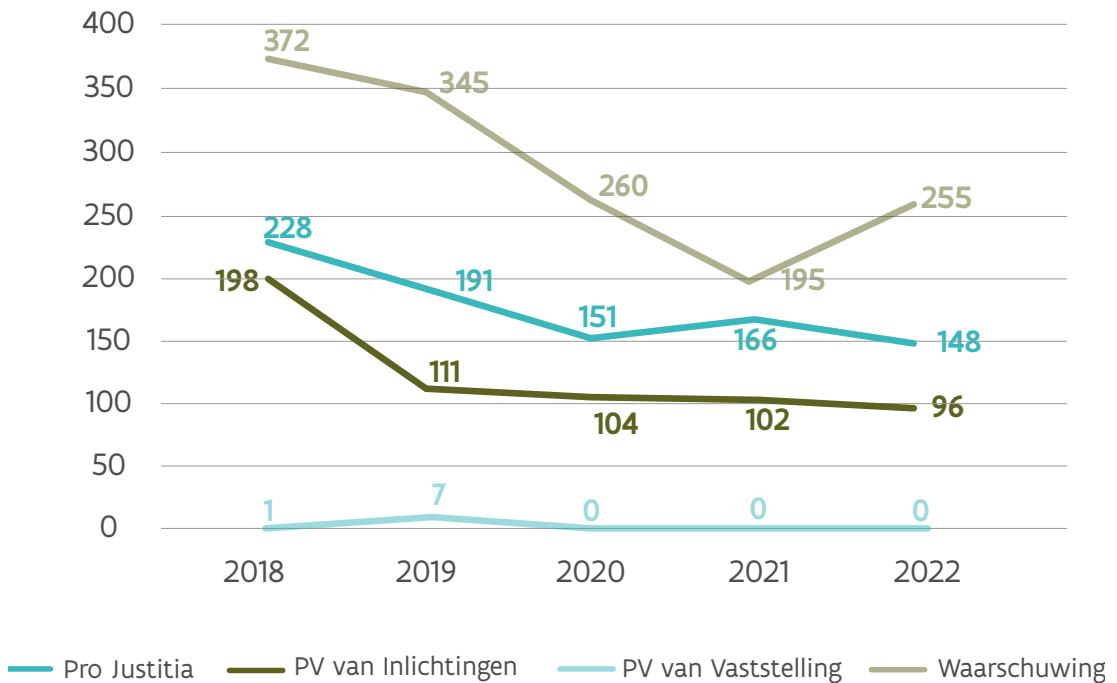
In 2022 werden er **499 processen-verbaal** opgesteld:

- Pro Justitia 148;
- PV van Inlichtingen 96;
- Waarschuwing 255.

Er werd een bedrag van 4.807.454€ voorgesteld terug te vorderen.

Grafiek: overzicht van het totaal aantal processen-verbaal periode 2018-2022.

Grafiek: overzicht van de wijze van optreden periode 2018-2022.

Processen Verbaal per materie

Documenttype	Materie	Aantal
Pro Justitia	Arbeidskaarten	78
	Beroepskaarten	21
	Arbeidsbemiddeling	25
	Dienstencheques	10
	Vlaams opleidingsverlof	12
	Taaldecreet	2
Waarschuwing	Dienstencheques	69
	Arbeidskaarten	53
	Wijk-werken	39
	Arbeidsbemiddeling	38
	Sociale economie	26
	Taaldecreet	10
	Evenredige participatie op de arbeidsmarkt	10
	Beroepskaarten	5
PV van Inlichtingen	Vlaams opleidingsverlof	5
	Arbeidskaarten	56
	Dienstencheques	17
	Beroepskaarten	9
	Arbeidsbemiddeling	6
	VDAB-stages	4
Evenredige participatie op de arbeidsmarkt	4	

ONZE WERKING PER MATERIE

06

1. Economische migratie

Tewerkstelling van buitenlandse werknemers

Begin 2022 werd de wereld opgeschrikt door de oorlog in Oekraïne. Dit veroorzaakte een grote vluchtelingenstroom, ook naar Vlaanderen. Al snel doken er verhalen op van vluchtelingen die werden uitgebuit, waaronder op de werkvloer. De Vlaamse Regering reageerde kordaat en besliste om de Vlaamse Sociale Inspectie te versterken met tien inspecteurs, zodat het aantal controles op de tewerkstelling van Oekraïense vluchtelingen aanzienlijk kon worden verhoogd.

De controles werden op diverse domeinen geïntensifieerd. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen vluchtelingen die voor een Belgische werkgever aan de slag gaan, en zij die voor een onderneming in een andere EER-lidstaat gaan werken en tijdelijk naar Vlaanderen worden gedetacheerd om hier een dienst te komen verrichten.

Vluchtelingen met een tijdelijke bescherming als ontheemde die voor een Belgische werkgever gaan werken, zijn van rechtswege toegelaten tot arbeid. Dit betekent dat er geen voorwaarden zijn verbonden aan hun tewerkstelling in het kader van de regelgeving 'tewerkstelling buitenlandse werknemers'. De aanwezigheid van de Vlaamse Sociale Inspectie op het terrein nam dus voornamelijk een preventief karakter aan om eventuele malafide ondernemingen te ontraden om misbruik te maken van de vluchtelingen. Indien er vaststellingen werden gedaan die niet tot de eigen bevoegdheid behoorden, werden deze via een inlichtingenverslag overgemaakt aan de bevoegde inspectiedienst.

Oekraïners die reeds in België verbleven voor de oorlog uitbrak en die geen recht hebben op het statuut van tijdelijke bescherming als ontheemde, hebben een toelating tot arbeid nodig. Hun tewerkstelling moet dus voldoen aan alle voorwaarden die van toepassing zijn bij de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. Via steekproeven op de toegekende (en geweigerde) toelatingen tot arbeid werden werkgevers geselecteerd die onderworpen werden aan een onderzoek.

Voor het uitbreken van de oorlog waren er al meer dan 10.000 Oekraïners via detachering aan het werk in Vlaanderen. Er zijn nog geen cijfers beschikbaar voor de periode na de start van de oorlog, maar er wordt van uitgegaan dat dit aantal door de vluchtelingenstroom verder is toegenomen. Ervaring uit het verleden leert dat er bij detachering nogal wat misbruiken worden vastgesteld, inclusief sociale dumpingpraktijken. Voor de Vlaamse Sociale Inspectie was het dus van belang om ook extra controles uit te voeren op deze vorm van tewerkstelling.

# inspecties per oorsprong	2019	2020	2021	2022
Eigen initiatief	346	297	276	258
AC-actie	189	100	105	103
Aanvraag departement	161	267	215	194
Aanvraag andere dienst	52	30	63	61
Klacht/melding	49	23	44	45
Administratieve controles	/	363	18	524
Totaal	797	1080	721	1185

Top 10 gecontroleerde sectoren	2022
Horeca	18%
Detailhandel (excl. motorvoertuigen)	14%
Bouw	12%
Transport	12%
Arbeidsbemiddeling	7%
Land- en tuinbouw, visserij	6%
Groothandel (excl. motorvoertuigen)	5%
Particuliere huishoudens	5%
Vervaardiging van voedingsmiddelen	3%
Vervaardiging van overige producten en industrie	3%
Andere	13%
Totaal	100%

# inbreuken	2019	2020	2021	2022
Illegaal verblijf en geen arbeidskaart	99	79	85	55
Wettig verblijf maar geen arbeidskaart	46	37	31	34
Andere inbreuken sanctieniveau 4	85	52	63	42
Andere inbreuken sanctieniveau 3	86	44	45	43
Totaal	316	212	224	174

Aantal dossiers met inbreuken	2019	2020	2021	2022
Aantal dossiers met inbreuken	190	162	195	136
Verhouding dossiers met inbreuken/totaal aantal dossiers (excl. administratieve controles)	24%	23%	28%	21%

Fraudedossiers

Eén van de controles werd vanuit het oogpunt ‘fraude’ uitgevoerd op een werf in de Antwerpse haven. Daarbij liepen enkele onderaannemers tegen de lamp. Naast de tewerkstelling van tientallen personen die niet over een geldig verblijf in België beschikten, werden er ook nog diverse andere sociale inbreuken vastgesteld. Onder de slachtoffers bevonden zich personen met de Oekraïense nationaliteit. Ook personen met de Turkse, Bengaalse en Filipijnse nationaliteit waren betrokken bij het misbruik.

In het kielzog van dit onderzoek werden bij een onderaannemer van een ander groot chemiebedrijf in de Antwerpse haven opnieuw enkele tientallen personen aan het werk aangetroffen zonder te beschikken over een geldig verblijf in België. Deze keer ging het voornamelijk om personen met de Filipijnse nationaliteit.

Beide onderzoeken zijn nog steeds lopende en worden uitgevoerd in samenwerking met de federale sociale inspectiediensten en met justitie. Voor het vinden van een nieuwe job voor de slachtoffers werd een beroep gedaan op de diensten van VDAB.

Een ander dossier waarbij werd samengewerkt met VDAB om slachtoffers van misbruik te begeleiden naar een nieuwe tewerkstelling, kwam er naar aanleiding van een controle bij een groot transportbedrijf. Samen met de federale collega's van het 'toezicht sociale wetten' ontdekte de Vlaamse Sociale Inspectie dat een onderneming die goederenvervoer voor derden uitvoert werknemers uit Turkije tewerkstelde zonder dat zij al een toelating tot arbeid hadden verkregen en zonder dat deze chauffeurs over een geldig Belgisch verblijf beschikten. Bovendien waren deze werknemers ook niet aan Dimona gemeld en werd er te weinig loon betaald. De onderneming wou de verantwoordelijkheid op een Bulgaarse firma afschuiven, maar dankzij een goede samenwerking met de Bulgaarse autoriteiten kon dit verhaal ontkracht worden. De werkgever mag zich in 2023 verantwoorden voor de rechter.

Buitenlandse zelfstandigen

Op 1 januari 2022 trad het nieuwe decreet over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen in werking. De nieuwe regelgeving is strenger gemaakt. De zelfstandige activiteiten moeten een meerwaarde inhouden voor Vlaanderen en in tegenstelling tot vroeger moeten ook personen die reeds in België een (precair) verblijfsrecht hebben aan alle voorwaarden voldoen. Dit heeft tot gevolg dat er minder misbruiken met werkende vennoten en schijnzelfstandigheid mogelijk zijn. Malafide werkgevers kunnen niet langer sociale lasten ontduiken door hun buitenlandse werknemers als schijnzelfstandige te laten werken met een beroepskaart.

Personen die de oorlog in Oekraïne zijn ontvlucht en een statuut van tijdelijke bescherming als ontheemde hebben gekregen, werden in augustus 2022 vrijgesteld van een beroepskaart wanneer zij zelfstandige activiteiten wensten uit te oefenen. Gelet op de van rechtswege toelating tot arbeid die deze personen genieten als ze in loondienst gaan werken, lijkt dit een logische keuze. Toch werd deze federale vrijstelling niet enthousiast onthaald door de Vlaamse Sociale Inspectie. De impact bij het opstarten van een zelfstandige activiteit is groter dan aan de slag gaan als werknemer. Dit houdt niet alleen een ondernemingsrisico in voor de zelfstandige die maar tijdelijk in België verblijft, maar ook een risico voor de partners waarmee wordt samengewerkt, zoals klanten en leveranciers. Maar de grootste bezorgdheid van de Vlaamse Sociale Inspectie is de grotere kans op uitbuiting die dit met zich meebrengt. Kwetsbare vluchtelingen kunnen het doelwit worden van malafide ondernemers die hen als schijnzelfstandige in dienst nemen, waardoor geen correcte verloning kan worden afgedwongen en ook de regels van de arbeidswet, zoals arbeidsduur en overloon, op de schop gaan. Dit staat in contrast met de strengere voorwaarden die Vlaanderen heeft opgelegd in de nieuwe regelgeving (zie hierboven).

# inspecties per oorsprong	2019	2020	2021	2022
Eigen initiatief	80	63	72	52
Aanvraag departement	1	24	19	20
Aanvraag andere dienst	2	5	3	1
AC-actie	0	0	0	7
Klacht/melding	2	4	8	0
Totaal	85	96	102	80

Top 5 gecontroleerde sectoren	2022
Detailhandel (excl. motorvoertuigen)	38%
Horeca	16%
Transport	9%
Bouw	6%
Dienstverlening inzake financiën, immobiliën, verzekeringen...	6%
Andere	25%
Totaal	100%

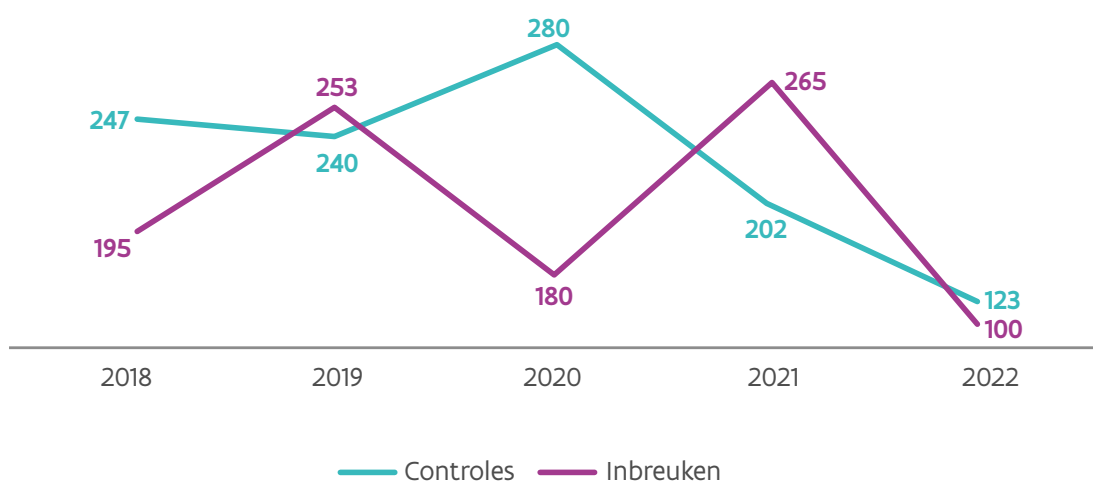
# inbreuken	2019	2020	2021	2022
Illegaal verblijf en geen beroepskaart	11	10	20	13
Wettig verblijf maar geen beroepskaart	12	22	28	11
Andere inbreuken sanctieniveau 4	0	1	5	1
Andere inbreuken sanctieniveau 3	0	4	1	3
Totaal	23	37	54	28

Aantal dossiers met inbreuken	2019	2020	2021	2022
Aantal dossiers met inbreuken	19	35	43	27
Percentage dossiers met inbreuken op totaal	22%	36%	42%	34%

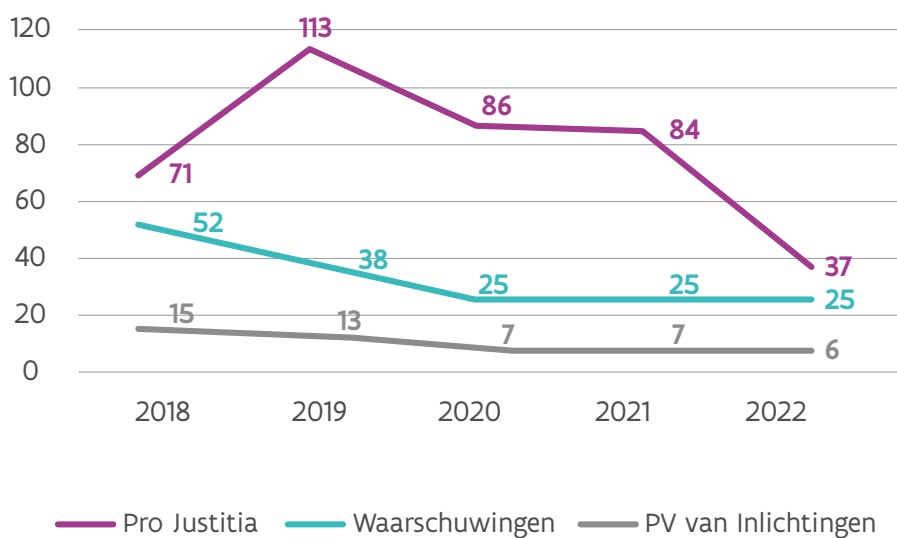
2. Private arbeidsbemiddeling

Cijfers

Uitgevoerde inspecties en vastgestelde inbreuken

Evolutie sanctiedocumenten

Top 10 vastgestelde inbreuken	Pro Justitia	Waarschuwing
Voor het verrichten van uitzendactiviteiten is een erkenning als uitzendbureau vereist.	13	3
Een gebruiker mag geen beroep doen op een uitzendbureau dat niet beschikt over een voorafgaande erkenning.	4	20
Het bureau voldoet aan de sociale en fiscale wettelijke verplichtingen.	4	
Het bureau voldoet aan de criteria inzake kwaliteit en deskundigheid.		6
Het bureau maakt bij externe communicatie melding van zijn erkenningsnummer.		2
Het bureau is verplicht om een tekst met de rechten van de sollicitant uit te hangen.		7
Het bureau bemiddelt voor werknemers van vreemde nationaliteit volgens de betreffende reglementering.	2	
Het bureau onderschrijft de gedragscode en leeft die na.	1	6
Het uitzendbureau werkt niet samen met niet-erkende uitzendbureaus.		2
Het uitzendbureau leeft de wettelijke voorwaarden inzake de uitzendarbeid na.		2

Materie

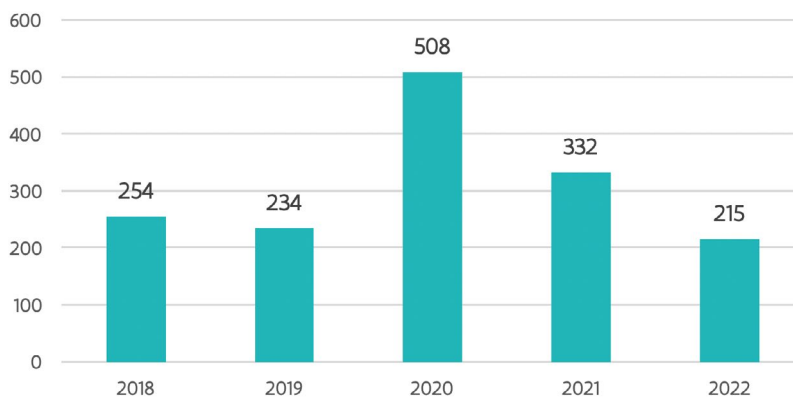
De Vlaamse Sociale Inspectie is volgens art. 2, 7° van het Inspectiedecreet bevoegd voor het uitoefenen van het toezicht op het decreet van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling. Private arbeidsbemiddeling wordt omschreven als het geheel van diensten uitgeoefend door een tussenpersoon die gericht zijn op:

- het bijstaan van werknemers bij het zoeken van een nieuwe tewerkstelling;
- het bijstaan van werkgevers bij het zoeken naar geschikte werknemers;
- het in dienst nemen van werknemers om hen ter beschikking te stellen met het oog op de uitvoering van een tijdelijke arbeid zoals bepaald bij of krachtens de wet van 24 juli 1987 betreffende de tijdelijke arbeid, de uitzendarbeid en het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers.

3. Dienstencheques

In de coronajaren 2020 en 2021 waren de onderzoeken in de dienstenchequesector sterk onderhevig aan de coronacrisis. Dat was te wijten aan de exponentiële stijging van het aantal klachten door ongeruste werknemers en gebruikers enerzijds, en de controles op bijkomende subsidies die aan dienstenchequeondernemingen werden toegekend om te voorzien in een veilige werkomgeving voor hun werknemers anderzijds. In 2022 konden de normale onderzoeken in de dienstenchequesector opnieuw opgestart worden. Hiermee bedoelt de Vlaamse Sociale Inspectie het hernemen van het toezicht op de naleving van de dienstenchequereggeving.

Aantal inspecties

Aantal controles

In 2022 werden 215 inspecties geregistreerd met betrekking tot dienstencheques. Wanneer de evolutie van het aantal controles wordt bekeken, stelt de Vlaamse Sociale Inspectie vast dat dit aantal grotendeels in dezelfde grootteorde ligt als voor corona. Van de 215 onderzoeken waren er 182 bij ondernemingen en 33 bij gebruikers.

De aanleiding van deze 215 inspecties was als volgt: de 39 controles **'aanvraag departement'** betreffen voornamelijk controles bij nieuw erkende ondernemingen. Wanneer een nieuw erkende onderneming voor de eerste keer dienstencheques indient, voert de Vlaamse Sociale Inspectie binnen de tien dagen een aantal eerste controles on desk uit om na te gaan of de uitbetaling mag plaatsvinden. Deze ondernemingen worden later in de tijd ook aan een algemene controle ter plaatse onderworpen. Die controle wordt sinds 2022 steeds samen met de federale arbeidsinspectie uitgevoerd, zodat ook de arbeidsrechtelijke aspecten aan bod kunnen komen.

Aanvraag departement	39
Kantschrift	11
Klacht of melding	19
Spontane controle	146

Binnen de 146 **spontane controles** werden twee specifieke controlerondes uitgevoerd.

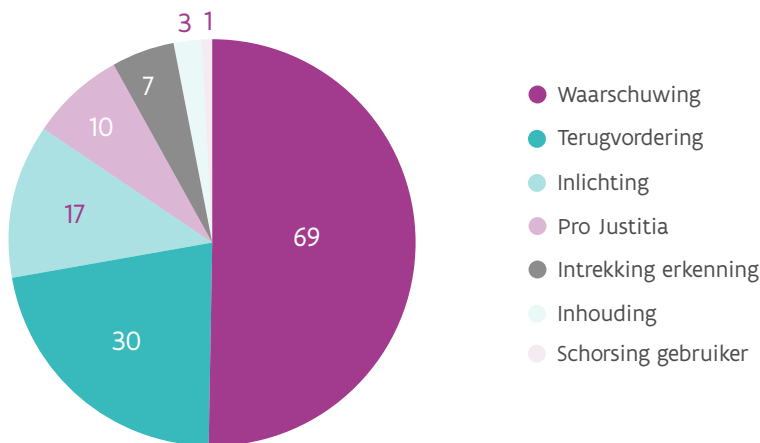
- Aan de hand van netwerkdiagrammen werd bij 63 onderzoeken (40 administratieve onderzoeken en 23 controles ter plaatse) ingezoomd op een aantal situaties waarbij de dienstenchequewerknemer en -gebruiker op hetzelfde adres gehuisvest waren, en waarbij de werknemer met andere woorden vermoedelijk de eigen woning poetste. Dit resulteerde in 2022 in een verhoogd aantal controles bij gebruikers (15%).
- Daarnaast werd in 2022 een lijst opgemaakt van nog niet eerder gecontroleerde ondernemingen sinds de overheveling van de bevoegdheid in het kader van de zesde staatshervorming. De bedoeling is alle nog niet gecontroleerde ondernemingen met een relevante activiteit in Vlaanderen in de loop van de komende jaren aan bod te laten komen voor een algemene inspectie.

Inbreuken en gevolgeving

In 91 van de 215 controles werden inbreuken vastgesteld. Dat wil zeggen dat in 42% van de dienstenchequeonderzoeken minstens één inbreuk werd aangetroffen. In totaal werden 201 verschillende inbreuken geregistreerd. Tijdens een onderzoek kunnen meerdere inbreuken tegelijk worden vastgesteld.

In onderstaande grafiek wordt de gevolgeving van de dossiers met inbreuken voorgesteld. Aangezien in een dossier verschillende gevolgevingen mogelijk zijn, zoals de combinatie van een proces-verbaal en terugvordering van ten onrechte uitgekeerde subsidies, is de som van het aantal gevolgevingen (137) hoger dan het aantal dossiers met inbreuken (91). De gevolgevingen worden onder de grafiek in meer detail toegelicht.

Aantal inspecties met gevolgeving

In de helft van de gevallen werd een **waarschuwing** opgemaakt. Dit hoge aantal waarschuwingen is onder meer een gevolg van de specifieke controleronde 'prestaties op eigen adres' die in 2022 werd opgestart. Bij een gebruiker wordt in eerste instantie steeds remediërend opgetreden door een waarschuwing en wordt de bestaande situatie stopgezet - met uitzondering van één geval, waarbij omwille van de aard en omstandigheden van de inbreuk onmiddellijk een **schorsing van de gebruiker** werd voorgesteld.

De dertig inspecties waarbij een **terugvordering** van de onderneming werd voorgesteld, vertegenwoordigden een terugvorderbaar bedrag van 822.925 euro. De top drie van inbreuken waarvoor een terugvordering werd voorgesteld zijn:

- gebruik van dienstencheques voor verboden activiteiten;
- werknemer is familie van de gebruiker;
- registratie die de onderneming moet uitvoeren en bijhouden, voldoet niet.

Daarnaast werd in drie gevallen een **inhouding** voorgesteld. Dit betekent dat de uitbetaling van de subsidie onmiddellijk werd stopgezet door ernstige inbreuken. In de drie gevallen ging het om een nieuw erkende onderneming waarbij de uitbetaling van subsidies werd tegengehouden zolang de onderneming niet kon aantonen dat zij zich met bepaalde ernstige onvolkomenheden in regel had gesteld.

In tien dossiers werd een **proces-verbaal** opgesteld dat werd overgemaakt aan het openbaar ministerie (Pro Justitia) en de Dienst Administratieve Geldboeten. In deze tien Pro Justitia's worden 63 inbreuken gebundeld. De top drie van meest voorkomende inbreuken in een Pro Justitia zijn:

- vertegenwoordiging door de onderneming van de gebruiker (wat heel vaak gepaard gaat met fictieve prestaties en dus fraude);
- registratie die de onderneming moet voeren en bijhouden, voldoet niet;
- gebruik van dienstencheques voor verboden activiteiten.

In nagenoeg alle gevallen (9 van de 10) werd een proces-verbaal gecombineerd met een ander soort gevolggeving: een voorgestelde terugvordering (8), een voorstel tot intrekking erkenning (5), een waarschuwing voor de niet-strafrechtelijk sanctioneerbare inbreuken (4), een inhouding (1) of een inlichtingenverslag naar een andere inspectiedienst voor het overmaken van waargenomen inbreuken waar de Vlaamse Sociale Inspectie niet voor bevoegd is (3).

Een **erkenning intrekken** is een voorstel dat slechts in uitzonderlijke gevallen wordt gedaan. De impact hiervan is dan ook zeer groot, aangezien dit de facto betekent dat de onderneming haar dienstenchequeactiviteiten moet staken. Dit expliciete voorstel tot intrekking van de erkenning kan leiden tot een onmiddellijke intrekking, een behoud of een voorwaardelijke intrekking. Bij dit laatste wordt de onderneming binnen de periode van voorwaardelijke erkenning opnieuw bezocht om na te gaan of ze zich in regel stelde. De intrekking werd in zeven dossiers voorgesteld, met als belangrijkste redenen:

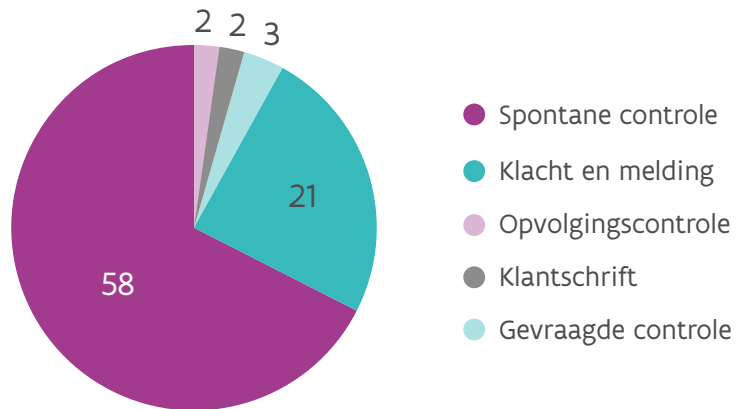
- regels rond sui generis worden niet nageleefd. Dit betekent dat de dienstencheque-activiteiten van een onderneming onvoldoende afgescheiden worden van de andere activiteiten van deze onderneming, waardoor het risico op vermenging van de activiteiten te groot wordt;
- registratie die de onderneming moet voeren en bijhouden, voldoet niet;
- gebruik van dienstencheques voor verboden activiteiten.

Tot slot werd in zeventien dossiers een **inlichtingenverslag** opgemaakt naar een andere overheidsdienst met betrekking tot vaststellingen waarvoor de Vlaamse Sociale Inspectie niet bevoegd is.

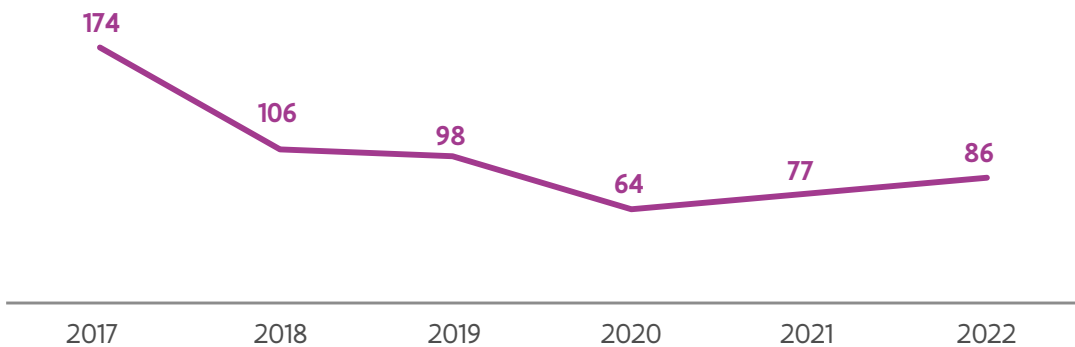
4. Antidiscriminatie

Cijfers

Oorsprong

Uitgevoerde inspecties

Genomen Maatregel	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pro Justitia	2	-	2	-	-	-
PV van Waarschuwing	6	18	21	15	16	10
PV van Inlichting	5	3	-	2	1	3

Materie

De Vlaamse Sociale Inspectie is bevoegd voor toezicht op het decreet houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt dd. 8 mei 2002 (EPA-decreet) en de antidiscriminatie-erkenningsvoorwaarden uit de regelgeving dienstencheques (Wet 20/07/2001 ter bevordering van buurtdiensten en -banen).

De werkzaamheden van de Vlaamse Sociale Inspectie worden gevat door het actieplan ter bestrijding van arbeidsgerelateerde discriminatie (ABAD). Bij de laatste actualisering werd het addendum met betrekking tot de afdeling geïntegreerd in het actieplan zelf, ook naar aanleiding van de resolutie 415 van het Vlaams Parlement dd. 28 oktober 2015 waarin de Vlaamse Regering verzocht wordt:

8° erop toe te zien dat de Afdeling Toezicht en Handhaving van het Departement Werk en Sociale Economie prioritaire aandacht zal geven aan het vermijden van alle vormen van wettelijk verboden discriminatie, voornamelijk in de risicovolle sectoren. Dat moet vertaald worden in versterkte controles.

Net als in 2021 plande de Vlaamse Sociale Inspectie in 2022 een controleronde waarin het selectieproces van specifieke vacatures onder de loep werd genomen bij uitzendkantoren. Hierbij werden de verschillende stappen van de selecties bekeken en werd nagegaan of er geen ongeoorloofde criteria werden gebruikt. Daarnaast werden er achttien controles uitgevoerd in de dienstenchequesector.

5. ESF

Het ESF (Europees Sociaal Fonds) is één van de fondsen binnen de Europese Structuur- en Investeringsfondsen. Deze fondsen bevatten middelen die de lidstaten van de Europese Unie moeten helpen om de arbeidsmarkt te versterken en de werkgelegenheidsgraad te verhogen. De Vlaamse Sociale Inspectie voert in opdracht van de auditautoriteit audits uit op het terrein. De te auditeren dossiers worden door de auditautoriteit geselecteerd en aan de Vlaamse Sociale Inspectie overgemaakt.

De foutenmarges die werden vastgesteld in de audits die de Vlaamse Sociale Inspectie uitvoerde, zijn ten opzichte van de afgelopen jaren iets gestegen naar 3,79%. Dit betekent dat de marge aan verschil die nog bestaat na de eerstelijnscontrole door de managementautoriteit licht gestegen is tegenover de voorgaande drie jaren. Aangezien de Vlaamse Sociale Inspectie slechts een gedeelte van de audits op concrete acties uitvoert, betekent dit evenwel **niet** dat er ook globaal een stijging van de foutenmarge is.

De hoofdreden voor het schrappen van kosten zijn problemen met de registratie of toewijzing van personen bij het project. Voor het inbrengen van kosten van personeel of deelnemers dient de promotor een uurregistratie bij te houden. Personeel kan ook gedeeltelijk of volledig aan een project worden toegewezen, waarbij geen uurregistratie moet bijgehouden worden. Eén aspect van de audit van de Vlaamse Sociale Inspectie is het nagaan of deze tijdsregistratie of toewijzing waarheidsgetrouw is. Het gros van de doorgevoerde schrappingen, en dus de belangrijkste reden voor de foutenmarge, is de vaststelling van onregelmatigheden op dit vlak.

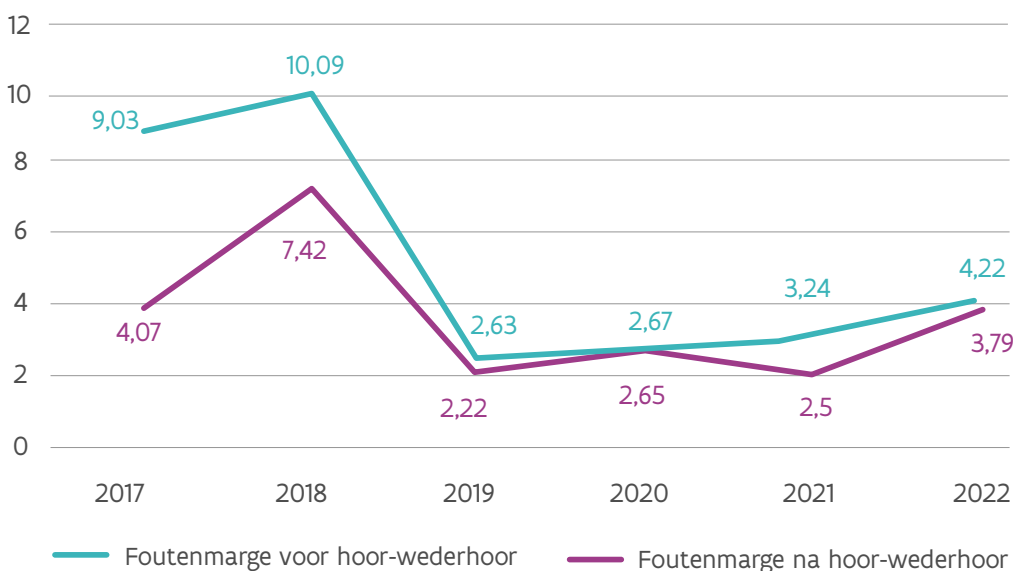
Aantal uitgevoerde audits

Geauditeerde NSK (netto subsidiabele kost)

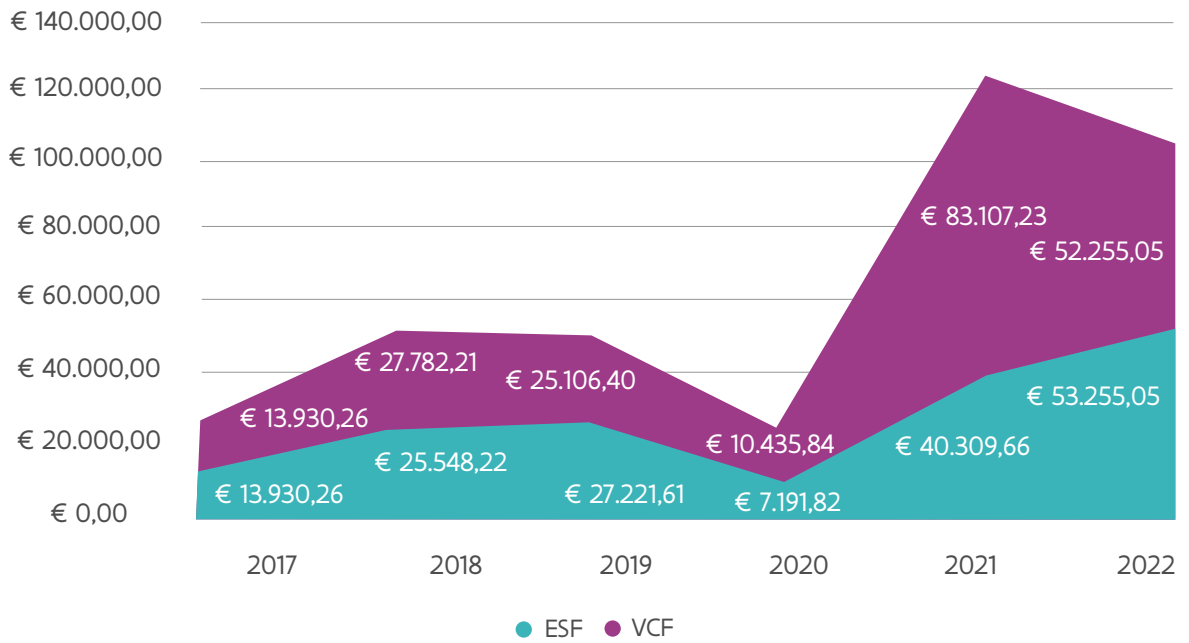

Foutenmarge

Deze resultaten hebben geen betrekking op de totaliteit van de uitgevoerde audits op het ESF-programma. Naast de audits op concrete acties die door de Vlaamse Sociale Inspectie werden uitgevoerd, werden immers door de auditautoriteit nog andere audits uitgevoerd. Deze foutenmarges zijn dus geenszins een weerspiegeling van de totale gecontroleerde kosten en **kunnen geen indicatie zijn van de vastgestelde foutenmarges over het volledige programma.**

Terugvorderbaar bedrag

6. Taaldecreet

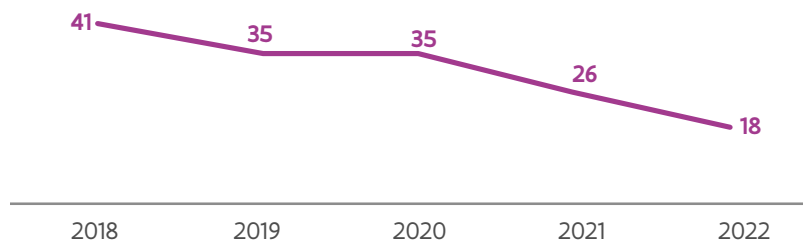
Materie

Het Taaldecreet van 19 juli 1973, voluit ‘het decreet tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de voor de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen’, bepaalt dat de Vlaamse Gemeenschap, met het oog op de bescherming van de werknemers en ter versterking van de sociale cohesie, het gebruik van de Nederlandse taal in de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers aanmoedigt. De te gebruiken taal tussen werkgevers en werknemers moet in het Nederlands zijn voor natuurlijke personen en rechtspersonen die een exploitatiezetel in het Nederlandse taalgebied hebben of die personeel in het Nederlandse taalgebied tewerkstellen.

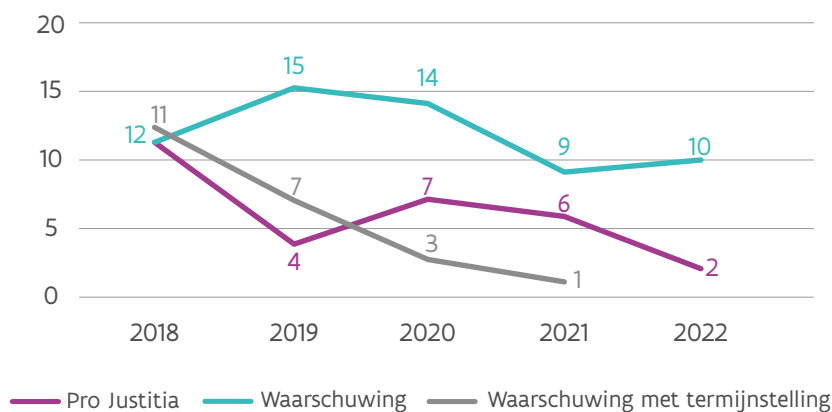
Inspecties Taaldecreet worden benaderd vanuit het integrale inspectieoptreden. Dat betekent dat in al de controles het aspect Taaldecreet wordt bekeken. Binnen een breder onderzoek wordt enkel een afzonderlijk inspectiedossier Taaldecreet opgemaakt wanneer er verder onderzoekswerk vereist is of effectief inbreuken op het Taaldecreet werden vastgesteld.

Cijfers

Uitgevoerde inspecties

Evolutie genomen maatregelen

Grafiek: evolutie genomen maatregelen over de periode 2018-2022.

Vastgestelde inbreuken	2022	2021	2020	2019	2018
Wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden: loonfiches	10	7	11	5	11
Wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden: individuele rekeningen	2	1	1	2	4
Wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden: jaarrekening	0	0	2	2	2
Wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden: arbeidsovereenkomst	2	7	7	19	20
Wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden: arbeidsreglement	0	2	2	1	0
Wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden: prestatiefiche	0	0	0	0	0
Wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden: werkrooster	0	0	0	0	0
Wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden: facturen	1	1		1	1
Sociale betrekkingen: mededelingen	1	4	4	2	5
Sociale betrekkingen : cursussen	0	0		0	0
Sociale betrekkingen: onthaal nieuwe personeelsleden	0	2	4	1	0
Sociale betrekkingen: bevelen	0	2	3	1	3
Sociale betrekkingen dienst/ personeelsvergadering	0	0	0	1	0
Sociale betrekkingen: ondernemingsraad	1	0	0	1	0
Sociale betrekkingen: publicaties	0	1	1	0	0
Sociale betrekkingen: disciplinaire procedures	0	3	0	0	0
Sociale betrekkingen: vervolmakingscursussen	0	0	0	0	1
Wettelijk voorgeschreven akten en bescheiden: belastingsaangifte	0	0	0	0	0
Inbreuk niet gespecificeerd	1	10	1	1	1
Totaal	19	41	24	27	48

Tabel: vastgestelde inbreuken 2018-2022.

7. Sociale Economie

Collectief maatwerk

De 72 resterende administratieve controles op de 154 kostendossiers, ingediend in het kader van de zogenaamde 'aanpassingspremie vierde kwartaal 2022', werden in het voorjaar van 2022 afgewerkt (82 kostendossiers werden reeds in het najaar van 2021 onderzocht). Voor 55,2% van de 154 dossiers oordeelde de Vlaamse Sociale Inspectie dat een deel van het verkregen bedrag onvoldoende verantwoord werd en daarom moest teruggevorderd worden.

In totaal stelde de Vlaamse Sociale Inspectie een bedrag van € 1.446.152,13 aan terugvorderingen voor (18,4% van het totaalbedrag aan uitbetaalde aanpassingspremies), waarvan € 930.641 op basis van de in 2022 uitgevoerde controles.

Naast deze kostendossiers behandelde de Vlaamse Sociale Inspectie nog een melding. Dit dossier werd zonder gevolg afgesloten omdat de melder niet reageerde op herhaalde berichten van de inspecteur.

Lokale diensteneconomie (LDE)

In het kader van een spontane controleronde voerde de Vlaamse Sociale Inspectie 43 inspecties uit. Bij 25 organisaties werden 34 inbreuken op de regelgeving vastgesteld.

Wat het aspect 'inschakelingstraject' betreft, ging het om veertien inbreuken met betrekking tot de persoonlijke ontwikkelingsplannen (POP's). In vijf gevallen was geen POP opgemaakt of was de POP inhoudelijk niet in orde. In negen gevallen was geen jaarlijkse evaluatie gebeurd. In zes gevallen ontbrak het aspect competentieversterking volledig. Bij vier werkgevers werd geen of nauwelijks informatie bijgehouden over het functioneren van de LDE-doelgroepwerknemers. In vier projecten waren begeleiders aan de slag die niet gekwalificeerd waren.

Wat het aspect 'DAEB' betreft, kon de Vlaamse Sociale Inspectie bij zes organisaties vaststellen dat de activiteiten niet (twee gevallen) of niet allemaal (vier gevallen) afgedekt waren door een opdrachtverklaring van de bevoegde lokale overheid.

De Vlaamse Sociale Inspectie gaf in het kader van deze controleronde 25 waarschuwingen (58% van het aantal gecontroleerde organisaties).

Naast deze controleronde werden zes opvolgingscontroles ter plaatse uitgevoerd naar aanleiding van waarschuwingen die hetzij al in 2021, hetzij in 2022 gegeven werden. Bij twee betrokken organisaties waren de vastgestelde inbreuken nog steeds niet of niet volledig geredimeerd.

Ten opzichte van de resultaten van de controleronde van 2018-2019 tonen bovenstaande cijfers slechts een beperkte verbetering aan. De Vlaamse Sociale Inspectie hoopt dat het nieuwe kader van individueel maatwerk, dat op 1 juli 2023 in werking treedt en waarin de lokale diensteneconomie geleidelijk zal opgaan, ertoe zal aanzetten om de voorwaarden inzake begeleiding beter na te leven.

Arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie (AMA WSE)

De Vlaamse Sociale Inspectie had al een tijd het idee om de maatregel **'arbeidszorg'** aan een spontane controlerende te onderwerpen. Door de coronacrisis werd dit plan uitgesteld. In tussentijd werden de verschillende stelsels van arbeidszorg vanaf 1 april 2021 hervormd tot 'arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie', binnen het kader van het werk-zorgdecreet (decreet van 24 april 2014 houdende de werk- en zorgtrajecten). Daarom besloot de Vlaamse Sociale Inspectie om de geplande controlerende een preventief/verkenkend karakter te geven. In het kader van deze controlerende werden in het najaar van 2022 24 inspecties uitgevoerd (de overige vonden begin 2023 plaats).

De globale indruk over de werking van deze maatregel binnen de betrokken organisaties was goed: de AMA-WSE-deelnemers werden doorgaans goed en intensief begeleid door gekwalificeerde begeleiders, de opvolging door en samenwerking met GTB (de partner van VDAB die instaat voor de opvolging en evaluaties) verliep prima en de opvolgingsdocumenten (voornamelijk POP's) werden, op een paar uitzonderingen na, op een kwalitatieve manier bijgehouden en zinvol gehanteerd.

Toch waren er een paar valse noten. De Vlaamse Sociale Inspectie stelde vast dat sommige deelnemers al geruime tijd in het stelsel bezig waren terwijl er geen objectief aantoonbare redenen waren waarom hun traject zo lang moest duren in vergelijking met dat van andere deelnemers. De Vlaamse Sociale Inspectie zag ook deelnemers die eerder in AMA-WVG thuishoorden dan in AMA-WSE.

Daarnaast plaatste de Vlaamse Sociale Inspectie vraagtekens bij het nut van een aantal **samenwerkingsverbanden** waarin de betrokken organisaties niet echt als partners, maar gewoon naast elkaar werken. Sommige maatwerkbedrijven zijn lid van meerdere samenwerkingsverbanden zonder dat zij noodzakelijk actief zijn in elk van hen. De Vlaamse Sociale Inspectie denkt dat, ter wille van de transparantie, best gesnoeid wordt in het aantal samenwerkingsverbanden.

De Vlaamse Sociale Inspectie stelde slechts vier AMA-gerelateerde inbreuken vast: **drie gevallen** waarin geen POP was opgesteld of waarin de POP niet 100% conform was aan de reglementaire bepalingen ter zake en een begeleidingsovereenkomst die geen activiteiten vermeldde die de betrokken AMA-medewerker moest uitvoeren.

Daarnaast werd in **tien gevallen** vastgesteld dat de begeleiding van de AMA-medewerkers uitgevoerd werd door werkvloerbegeleiders die gesubsidieerd werden vanuit de maatregel 'collectief maatwerk' of door medewerkers van de sociale dienst van de betrokken maatwerkbedrijven. De Vlaamse Sociale Inspectie registreerde deze vaststellingen als inbreuken omdat ter plaatse niet kon nagegaan worden dat deze begeleiders in overtal waren ten opzichte van de begeleidingsnormen en subsidievoorwaarden binnen 'collectief maatwerk'.

Omdat het een preventieve/verkenkende ronde was, werden in principe geen formele waarschuwingen gegeven. Bij wijze van uitzondering gebeurde dit toch ten aanzien van één organisatie, omdat hier een samenloop van overtredingen was (zowel ten opzichte van de AMA-regelgeving als van de toepassing van het systeem van economische werkloosheid).

Verder zag de Vlaamse Sociale Inspectie soms onzuivere registraties, zowel in Dimona als in de kwartaaloverzichten die de betrokken maatwerkbedrijven periodiek aan de operationele dienst moeten bezorgen, waarbij het vooral de geregistreerde einddatum van het AMA-WSE-'traject' was die afweek van de werkelijke einddatum van de AMA-activiteit. Omdat dit van rechtstreekse invloed is op de toekenningsduur van de begeleidingssubsidie, pleit de Vlaamse Sociale Inspectie ervoor dat deze registraties waarheidsgetrouwer gebeuren.

De Vlaamse Sociale Inspectie vindt het ook vreemd dat periodes waarin de AMA-medewerkers volledig afwezig zijn en periodes waarin zij gemiddeld significant minder dan twaalf uren per week aan hun activiteit besteden, geen invloed hebben op het toegekend subsidiebedrag. Een verhoudingsgewijze aanpassing lijkt logischer.

Ten slotte wijst de Vlaamse Sociale Inspectie op de nood aan het ontwikkelen van een kader voor vergoedingen voor mensen in een werk- en zorgtraject.

8. Doelgroepen- en subsidiemaatregelen/ Competentie en loopbaan

Doelgroepen-, activerings- en subsidiemaatregelen

Doelgroepverminderingen

De Vlaamse Sociale Inspectie voerde begin 2022 een spontane controleronde uit op 109 dossiers van Vlaamse doelgroepverminderingen voor jonge werknemers en oudere werknemers. Op basis van een risicoanalyse had de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid data aangeleverd over Vlaamse doelgroepverminderingen die in het eerste kwartaal van 2021 waren toegepast voor laaggeschoolde jongeren, oudere zittende werknemers en oudere niet-werkende werkzoekenden bij ondernemingen met

vestigingen in verscheidene gewesten. De Vlaamse Sociale Inspectie deed onderzoek naar de gegrondheid van de toepassing van deze verminderingen. Er werd in eerste instantie gecheckt of de betrokken werknemers wel degelijk tewerkgesteld werden in een vestiging in het Vlaams Gewest. Daarnaast werden de overige toekenningsvoorwaarden meegenomen in de controle.

De Vlaamse Sociale Inspectie stelde geen enkele inbreuk vast.

Vlaamse ondersteuningspremie (VOP)

Sinds de hervorming van de VOP-maatregel in het kader van de zesde staatshervorming werd hij nog niet aan systematische controles onderworpen. Op vraag van het management voerde de Vlaamse Sociale Inspectie in 2022 een spontane controleronde uit op een steekproef van negentien VOP-dossiers. Doordat de berekening en de uitbetaling van de VOP-premies voor de quasi-totaliteit van de dossiers gebaseerd zijn op authentieke bronnen (rijksregister, indiceringsbestand en toekenningspercentages van VDAB, Dimona en DmfA van RSZ, zelfstandigen-

repertorium van RSVZ, fiscale bronnen), worden alle toekenningsvoorwaarden volledig afgedekt door de eerste lijnscontrole bij de bevoegde operationele dienst van het Departement Werk en Sociale Economie. Uitzondering hierop zijn de dossiers voor VOP-gerechtigde Vlamingen die in het buitenland werken, maar deze vertegenwoordigen slechts 0,1% van het totale aantal VOP-dossiers. De Vlaamse Sociale Inspectie is niet bevoegd om controles op gewestmaatregelen uit te voeren buiten de grenzen van het Vlaams Gewest.

Een waterdichte risicoafdekking in de eerste lijn betekent dat bij controles ter plaatse op VOP-dossiers geen inbreuken op de VOP-regelgeving vastgesteld worden. Daarom besliste de Vlaamse Sociale Inspectie om geen echte controles uit te voeren, maar eerder een bevraging van de werknemers en werkgevers die betrokken waren bij de geselecteerde dossiers. In vijftien dossiers was de betrokken VOP-gerechtigde nog in dienst (als werknemer) of actief (als zelfstandige) en was er nog een lopend VOP-recht; de Vlaamse Sociale Inspectie voerde bevragingen uit bij veertien werkgevers/verantwoordelijken/leidinggevenden, een zelfstandige en twaalf werknemers (twee werknemers wensten niet deel te nemen).

Op basis van de opgetekende antwoorden kreeg de Vlaamse Sociale Inspectie globaal een positieve indruk over de toepassing van de VOP in de praktijk. De meeste respondenten waren goed tot perfect op de hoogte van de doelstelling van de maatregel (77% langs werknemerszijde, waarbij de Vlaamse Sociale Inspectie rekening houdt met de specifieke problematiek van sommige werknemers, 92% langs werkgeverszijde). De 'versies' van werknemers en werkgevers liepen overal gelijk, behalve in twee gevallen, waar de communicatie tussen werkgever en werknemer niet goed zat wegens een verzuurde relatie. De manier waarop de VOP concreet gebruikt werd, was zeer uiteenlopend en in sommige gevallen vrij 'minimalistisch', maar overal kwam de VOP wel degelijk ten goede aan de integratie en het functioneren van de betrokken werknemer. Een paar geïnterviewde werknemers hadden toch graag wat meer transparantie gezien over het gebruik van de VOP.

In de nieuwe maatregel 'Maatwerk bij individuele inschakeling' ('individueel maatwerk'), waarin de maatregel VOP vanaf midden 2023 geleidelijk zal opgaan, zal deze gevraagde transparantie een verplichting worden voor de betrokken werkgevers.

De Vlaamse Sociale Inspectie bezorgde de resultaten van de bevraging aan de betrokken diensten van het Departement Werk en Sociale Economie, met het advies om bepaalde informatie op de websites en folders van de Vlaamse overheid en van VDAB te checken op conformiteit met de regelgeving. Het ging met name om passages die laten uitschijnen dat (1) werkgevers die de VOP ontvangen verplicht zijn om aanpassingen uit te voeren of soepelere arbeidsregelingen toe te staan en (2) dat zij daarover verplicht moeten afstemmen met de betrokken werknemer. Dit zijn zaken die niet ondersteund worden door de regelgeving en bij werknemers valse verwachtingen kunnen scheppen.

Wijk-werken

De Vlaamse Sociale Inspectie voerde zeventig spontane controles uit op het wijk-werkstelsel in het kader van een verkennende inspectieronde. In 48 gevallen werden 57 inbreuken vastgesteld. 41 hiervan (72%) betroffen de registratie van prestaties van wijk-werkers die niet in orde of niet conform was: prestatieformulieren waren niet vooraf ingevuld, niet correct ingevuld of niet ondertekend (gevalideerd) door de gebruiker. In 11 gevallen kregen de betrokken wijk-werkers niet voor elk begonnen uur een wijk-werkcheque. In het resterende geval was de wijk-werkovereenkomst niet in orde.

De Vlaamse Sociale Inspectie stelde 39 waarschuwingen op. Op basis van tussentijdse resultaten van voorjaar 2022 (een veertigtal dossiers) werd een inspectienota opgesteld. Vanuit haar vaststellingen en haar gesprekken met organisatoren, bemiddelaars en wijk-werkers komt de Vlaamse Sociale Inspectie tot het globaal besluit dat er aan het wijk-werkstelsel zeer veel verbeterpunten zijn om er een afdoende activeringsmaatregel van te maken, om de dagelijkse implementatie ervan adequaat te beheren en op te volgen, om de fraudegevoeligheid in te dijken en om de wijk-werkers beter te beschermen tegen situaties die sociaalrechtelijk doorgaans aan uitzonderingsregels onderworpen zijn.

VDAB-stages

De Vlaamse Sociale Inspectie organiseerde voor het eerst een spontane, verkennende controleronde op twee types van stages die onder het beheer van VDAB vallen, namelijk de beroepsinlevingsstage (BIS) en de individuele beroepsopleiding in een onderneming (IBO). **Op basis van een steekproef werden 34 controles uitgevoerd, 19 op BIS'en en 15 op IBO's.** Er werden twee inbreuken vastgesteld op de regelgeving rond BIS en twee inlichtingenverslagen overgemaakt aan de inspectiedienst Toezicht op de Sociale Wetten (TSW) wegens inbreuken op de Dimona-regelgeving.

Deze controleronde wordt verdergezet in 2023, op basis van een aangevulde en verfijnde steekproef, met het oog op een grotere representativiteit van de resultaten, die dan in een analysenota zullen verwerkt worden om aan VDAB overgemaakt te worden.

Naast deze spontane controleronde werd nog een controle uitgevoerd op een IBO naar aanleiding van een melding van TSW, alsook een controle op een IBO in de rand van een andere inspectie. Beide controles resulteerden in een inlichtingenverslag aan VDAB om inbreuken op de arbeidswet, de Dimona- en de IBO-regelgeving te melden.

Competentie- en loopbaanmaatregelen

Vlaams opleidingsverlof

Toen in het najaar van 2021 aanwijzingen zichtbaar werden van fraude bij een callcenter dat instond voor de contactopvolging ter indamming van het coronavirus, werd onderzocht of deze onderneming ook bepaalde subsidies kreeg vanuit het beleidsveld Werk. Toen bleek dat zij aanvragen had ingediend in het kader van het Vlaams opleidingsverlof (VOV), startte de Vlaamse Sociale Inspectie op vraag van de minister met een controle op deze dossiers. Tijdens dit bijzonder intensief onderzoek, dat uitgebreid werd naar een aantal uitzendbureaus die contactopvolgers aanleverden aan de betrokken onderneming, werden verscheidene strafbare inbreuken op de VOV-regelgeving vastgesteld. Uiteindelijk stelde de Vlaamse Sociale Inspectie Pro Justitia's op ten aanzien van tien ondernemingen. Sommige van deze Pro Justitia's werden door het openbaar ministerie bij het dossier van het strafrechtelijk onderzoek gevoegd, dat

opgestart was naar aanleiding van de klacht die het Agentschap Zorg en Gezondheid had neergelegd. Het onderzoek van de Vlaamse Sociale Inspectie leidde er ook toe dat ongeveer 3 miljoen euro aan VOV-subsidies deels teruggevorderd en deels niet-betaalbaar gesteld konden worden.

De Vlaamse Sociale Inspectie voerde een tweede VOV-diepteonderzoek naar aanleiding van een melding in het kader van een ander lopend onderzoek rond mogelijke discriminatie. Bij zeven ondernemingen werden inbreuken op de VOV-regelgeving vastgesteld; tegen twee van hen werd Pro Justitia opgesteld wegens mogelijke fraude, de overige vijf kregen een waarschuwing.

In het najaar van 2022 werd een derde diepteonderzoek opgestart naar aanleiding van een melding over mogelijke fraude met opleidingsdocumenten door een opleidingsverstrekker. Vier deelonderzoeken konden nog in 2022 afgesloten worden, de overige lopen verder in 2023.

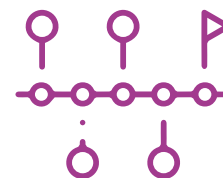
Fraudeonderzoek

Om greep te proberen krijgen op de COVID-19-pandemie besloten de diverse bevoegde Belgische overheden om personen die mogelijk in contact gekomen waren met besmette personen op te sporen en te begeleiden. De Vlaamse Regering besloot de opdracht voor deze contactopvolging toe te vertrouwen aan een consortium van ziekenfondsen en callcenters. Na aanleiding van de publicatie van een persartikel waarin sprake was van mogelijke fraude van prestatiedeclaraties bij een van die callcenters, diende het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid een strafrechtelijke klacht in tegen de betrokken onderneming. De samenwerking met het bewuste callcenter werd stopgezet en op vraag van het Agentschap voerde een externe organisatie een onafhankelijke audit uit naar de werking van het consortium. Op vraag van de minister van Werk werd onderzocht of de betrokken onderneming een beroep deed op subsidiemaatregelen binnen het beleidsveld Werk. Zo bleek dat er uren Vlaams opleidingsverlof (VOV) waren ingediend voor callcentermedewerkers die instonden voor de contactopsporing. De Vlaamse Sociale Inspectie stelde een onderzoek in naar de gegrondheid en conformiteit van deze aanvragen. De callcentermedewerkers – zowel eigen werknemers van de betrokken onderneming als werknemers van een ander meewerkend callcenter als uitzendkrachten die bij deze beide callcenters aan de slag waren – zouden een opleiding hebben gekregen, gegeven door medewerkers van die onderneming. Na onderzoek bleek echter dat tussen de verschillende opleidingsmomenten zowel kwalitatief (inhoud) als kwantitatief (aantal uren) grote verschillen bestonden en dat ook uitzendkrachten de opleiding gaven. In essentie stelde de Vlaamse Sociale Inspectie vast dat systematisch tussenkomsten in het kader van VOV werden aangevraagd voor een opleiding waarvan men wist dat ze niet voldeed aan de voorwaarden van de VOV-regelgeving, en dit voor alle voornoemde werknemers, plus medewerkers die niet instonden voor de contactopsporing. De Vlaamse Sociale Inspectie stelde pro justitia's op tegen de betrokken onderneming, het ander callcenter en acht betrokken uitzendbureaus. De Vlaamse Sociale Inspectie vroeg aan de operationele dienst van het Departement Werk en Sociale Economie om de gevraagde subsidies te annuleren of terug te vorderen.

Loopbaanbegeleiding

Op vraag van VDAB voerde de Vlaamse Sociale Inspectie een intensief onderzoek naar mogelijke fraude en andere inbreuken op de regelgeving over loopbaanbegeleiding bij een gemandateerde dienstverlener. In het kader van dit onderzoek werden verscheidene controlesterplaatse uitgevoerd bij deze dienstverlener en bij een aantal van zijn klanten. Van de dienstverlener en sommige klanten werd een verhoor afgenomen.

De Vlaamse Sociale Inspectie bezorgde haar controleverslag aan VDAB die er verder gevolg aan gaf (intrekking van mandaat door raad van bestuur en terugvordering van subsidiebedragen).

9. Kwaliteitstoezicht binnen de Vlaamse Sociale Inspectie

Onder de noemer 'kwaliteitstoezicht' neemt de Vlaamse Sociale Inspectie een toezichtsovername op in de domeinen 'competentieverwerving op de werkplek' en 'levenslang leren'.

De bedoeling van dat kwaliteitstoezicht is ervoor te zorgen dat lerenden die een traject volgen...

- ... met een belangrijke **werkplekcomponent** (zoals bij duaal leren)
- ... of gericht op het verwerven van een **beroepskwalificatie**
- ... of gericht op uitstroom naar zelfstandig **ondernemerschap** of KMO-medewerker

een kwaliteitsvolle opleiding kunnen doorlopen.

Met de resultaten van het kwaliteitstoezicht wil de Vlaamse Sociale Inspectie verschillende doelstellingen nastreven. Zo wil de inspectie de interne kwaliteitscultuur van de aanbieders van deze opleidingstrajecten versterken, op basis van onafhankelijke conclusies en feedback. Door de bevindingen weer te geven in globale rapporteringen met aandachtspunten en aanbevelingen, beoogt de Vlaamse Sociale Inspectie een objectief beeld op beleidsmatig niveau terug te koppelen.

Om deze opdrachten waar te maken, werkt de Vlaamse Sociale Inspectie nauw samen met andere inspectiediensten. Een belangrijke partner is de Vlaamse Onderwijsinspectie, die optreedt als medetoezichthouder bij duaal leren en beroepskwalificerend leren. De Vlaamse Sociale Inspectie stemt voor het kwaliteitstoezicht ook nauw af met andere overheidsorganisaties, zoals het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen

(VLAIO), het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB).

Ook buiten Vlaanderen zet de Vlaamse Sociale Inspectie in op de verruiming van haar netwerk binnen het domein 'toezicht op beroepsgerichte vorming'. Op initiatief van AHOVOKS is de Vlaamse Sociale Inspectie lid van de Vlaamse EQAVET-stuurgroep. EQAVET is het Europese kader voor kwaliteitsborging in beroepsopleiding en -vorming. Dat kader geeft een aantal toetsstenen weer voor kwaliteitsborging in beroepsgerichte vorming. In 2022 werkte de Vlaamse Sociale Inspectie mee aan een benchmarkstudie die nagaat in welke mate Vlaanderen tegemoetkomt aan de indicatoren uit dit Europese kader.

Beroepskwalificerende trajecten

Na uitstel door de coronamaatregelen in 2021 vonden vanaf maart 2022 de eerste toezichten op beroepskwalificerende trajecten plaats. De adviezen op basis van deze toezichten werden overgemaakt aan de Erkenningscommissie beroepskwalificerende trajecten, die de beslissing neemt over de verlenging van de erkenning. In totaal werd de kwaliteit van dertien trajecten beoordeeld. Het ging daarbij over twee vormen van beroepskwalificerende trajecten. Enerzijds werd een toezicht georganiseerd op tien opleidingstrajecten (bij acht verschillende aanbieders) die leiden tot een specifieke beroepskwalificatie. Anderzijds werd de kwaliteit van drie EVC-trajecten (bij twee verschillende aanbieders) beoordeeld. In die trajecten bewijzen kandidaten via een assessment dat zij al over de competenties van een bepaalde beroepskwalificatie beschikken. De Vlaamse Sociale Inspectie neemt voor deze materie een coördinerende rol op en neemt ook deel aan de audits op het terrein.

Duaal leren

Het kwaliteitstoezicht op duale opleidingstrajecten is een gezamenlijke opdracht van de Vlaamse Sociale Inspectie en de Onderwijsinspectie, verankerd in een samenwerkingsovereenkomst. In totaal werden in 2022 elf doorlichtingen van duale opleidingstrajecten uitgevoerd. Twee daarvan vonden plaats bij een SYNTRA vzw en negen in secundaire scholen (waarvan acht in het gewoon secundair onderwijs en een in het buitengewoon secundair onderwijs). In het kader van deze doorlichtingen contacteerde de Vlaamse Sociale Inspectie in totaal dertig werkplekken waar leerlingen in een duaal traject aan de slag zijn. Dat gebeurde ofwel via een plaatsbezoek op de werkplek, ofwel via een telefoongesprek.

Leertijd

Ook voor de Leertijd werkt de Vlaamse Sociale Inspectie samen met de Onderwijsinspectie. De Vlaamse Sociale Inspectie vaardigt in elke leertijddoorlichting een externe deskundige af. In 2022 vonden twee doorlichtingen plaats.

Overeenkomsten Alternerende Opleidingen

De overeenkomsten alternerende opleidingen zijn van toepassing in zowel 'duaal leren' als 'leren en werken'. In 2022 screende de Vlaamse Sociale Inspectie een steekproef van 350 dergelijke overeenkomsten, representatief voor verschillende sectoren en opleidingsstelsels. Deze on desk-screening ging zowel de volledigheid van de overeenkomsten als het nakomen van verschillende sociale verplichtingen na.

Ondernemerschapstrajecten

Het toezicht op de ondernemersvorming aan de SYNTRA vzw wordt uitgevoerd in afstemming met de regisseur ondernemersvorming VLAIO. In samenspraak met VLAIO wordt een inspectiethema bepaald per schooljaar. De inspectie van ondernemerschapstrajecten van de SYNTRA vzw's omvatte in 2022 twee verschillende onderzoeken. Ten eerste ging het over het kwaliteitstoezicht op de rol van de docent-ondernemer in de ondernemervorming. Dit themaonderzoek belichtte meer bepaald de processen rond het aantrekken, begeleiden, ondersteunen en opvolgen van docenten-ondernemers. Ten tweede bestond het toezicht op de ondernemerschapstrajecten uit een thema-inspectie over de zogenaamde 'modularisering' van de ondernemersvorming (i.e. het opdelen van langlopende trajecten in kleinere gehelen). Dat toezicht werd opgestart in oktober 2022 en loopt door tot het voorjaar van 2023. In elke SYNTRA vzw werden in het najaar van 2022 zeven opleidingsclusters onderzocht, samen goed voor 35 dossiers.

ADMINISTRATIEVE GELDBOETEN

07

Administratieve Geldboeten

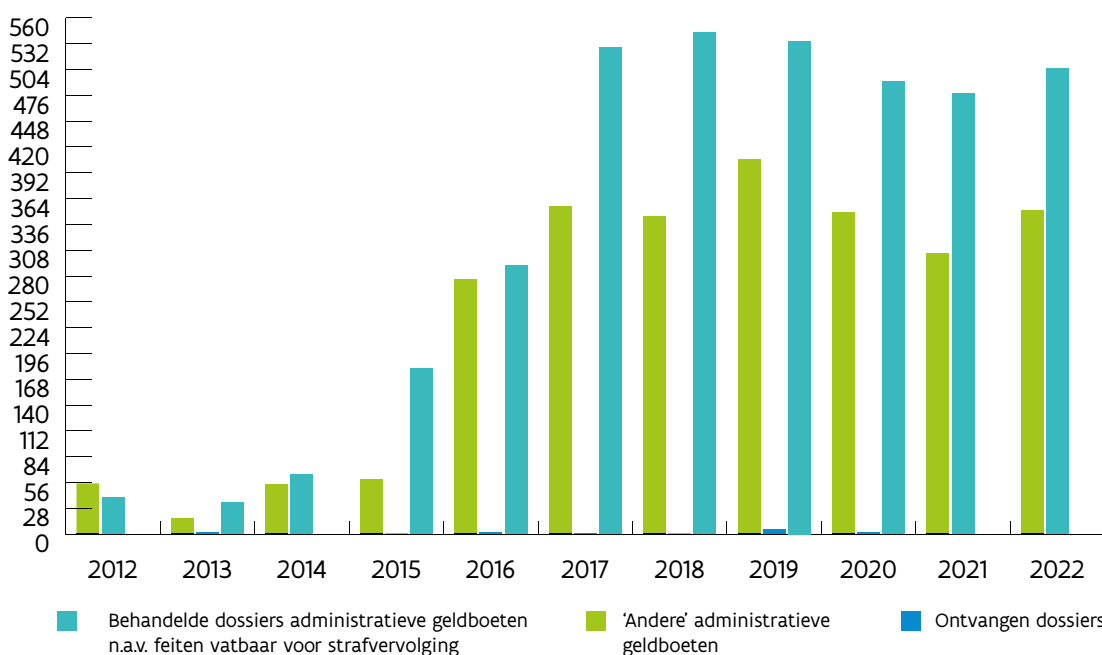
De Cel Administratieve Geldboeten werd opgericht binnen het Departement Werk en Sociale Economie om onafhankelijk en op zelfstandige basis op te treden in dossiers.

Procedure

Als een dossier opportuun geacht wordt, wordt de overtreder op de hoogte gebracht en krijgt hij de mogelijkheid zijn verweermiddelen in te dienen. Vervolgens beslist de dossierbehandelaar van de Cel administratieve geldboeten of een boete wordt opgelegd en doet hij een gemotiveerd voorstel voor het boetebedrag. Daarbij kan rekening worden gehouden met verzachtende omstandigheden. De overtreder heeft vervolgens twee maanden tijd om beroep aan te tekenen tegen de beslissing tot het opleggen van een administratieve geldboete.

Dossiers

In 2022 werden 505 dossiers ontvangen. In 351 dossiers werd een boete opgelegd. Gezien het Arbeidsauditoraat in elk geval beschikt over een termijn van maximum twaalf maanden waarbinnen het exclusief kan optreden, gaat het over een groot deel van de behandelde dossiers waarbij een Pro Justitia opgesteld werd in voorgaande jaren. Zowel de Vlaamse Sociale Inspectie als de federale inspectiediensten maken Pro Justitia's over aan de Vlaamse Cel administratieve geldboeten. Dat is een gevolg van de gedeelde controlebevoegdheid in de materie 'tewerkstelling buitenlandse werknemers op Vlaams grondgebied'. Tot bijna 84% van de ontvangen dossiers rond de materie 'migratie' zijn federale vaststellingen.

Grafiek: aantal ontvangen en afgehandelde dossiers administratieve geldboeten over de periode 2012-2022.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de specifieke inbreuken per materie die ter behandeling overgemaakt werden aan de Cel administratieve geldboeten:

Inbreuk	2022	
	Aantal	Procent
Uitzendbureau zonder erkenning	9	1,8
Strijdigheid met sociale of fiscale wetgeving	1	0,2
Taaldecreet	3	0,6
Wetens en willens beroep doen op niet-erkend UB	1	0,2
Dossiers met verschillende inbreuken	6	1,2
TOTAAL BEMIDDELING EN TAALECREET	20	4%
Illegale tewerkstelling	322	63,75
Tewerkstelling zonder arbeidskaart	14	2,75
Geen afschrift verblijf	3	0,6
Verhinderend van toezicht	3	0,6
Dwaalspoor	1	0,2
Grenzen AK niet respecteren	7	1,30
Ketenaansprakelijkheid	12	2,40
Opdrachtgever buiten kader van onderaanneming tewerkstelling zonder verblijf	1	0,2
Dossiers met verschillende inbreuken	54	10,70
TOTAAL MIGRATIE	417	82,50%
Dossiers met verschillende inbreuken	8	1,6
TOTAAL DIENSTENCHEQUES	8	1,6%
Dossiers met verschillende inbreuken	1	0,2
TOTAAL SOCIALE ECONOMIE	1	0,2%
Zelfstandige activiteit zonder beroepskaart	18	3,55
Zelfstandige activiteit zonder verblijf	27	5,35
Dossiers met verschillende inbreuken	3	0,6
TOTAAL BEROEPSKAARTEN	48	9,5%
Wetens en willen onjuiste verklaringen afleggen	11	2,2
TOTAAL VLAAMS OPLEIDINGSVERLOF	11	2,2%
Totaal	505	100%

Tabel: aantal dossiers administratieve geldboeten voor strafbare feiten 2022 ingedeeld per materie.

Een overzicht van de wijze van optreden in de ontvangen dossiers in 2022 wordt toegelicht in onderstaande tabel:

Aantal afgehandelde dossiers	520
Aantal dossiers niet-opportuur	169
Aantal dossiers met boete	351
Bedrag opgelegde geldboeten	€ 866.450
Bedrag geïnde geldboeten	€ 394.823,3

Tabel: wijze van optreden in dossiers administratieve geldboeten in 2022.

De beslissing van niet-opportunititeit werd genomen om de volgende redenen:

- **In 26 dossiers** werd opgetreden door het openbaar ministerie, waardoor de oplegging van een administratieve geldboete uitgesloten is.
- **34 dossiers** werden niet-opportuur verklaard wegens onvoldoende bewijs of gebrek aan inbreuk.
- Door het tussenkomend faillissement van de onderneming (28) of de onvindbaarheid van de overtreder (18).
- **3 dossiers** werden overgemaakt aan de Cel administratieve geldboeten van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (bevoegdheidsprobleem). In 12 dossiers viel de inbreuk weg ten voordele van het arbeidsauditoraat of de FOD WASO.
- **16 dossiers** werden niet-opportuur verklaard omdat de overtreder geen verblijfsrecht (meer) heeft; 6 dossiers beroepskaarten door een nieuwe zaakvoerder, 5 dossiers wegens non-bis in idem en 1 dossier wegens valsheid in geschrifte in hoofde van de werknemer.
- **In 29 dossiers** was de termijn voor de oplegging van een administratieve geldboete verstreken.

Inning

In totaal wordt 60 tot 70% van de boetes effectief geïnd. Het merendeel van de boetes wordt door de overtreder vrijwillig betaald. Slechts een klein aandeel van het totale opgelegde boetebedrag wordt betaald na gedwongen uitvoering. In geval van niet-betaling worden maximum twee aanmaningen gestuurd, gevolgd door een ingebrekestelling. Na 75 dagen wordt het dossier overgemaakt aan de Centrale Invorderingscel (CIC-VLABEL) voor gedwongen uitvoering. De CIC tracht de geldboete te innen via een dwangbevel, betekend bij exploit van een gerechtsdeurwaarder.

Het aantal ontvangen en behandelde dossiers is weer gestegen, nadat het enkele opeenvolgende jaren was gedaald. Het opgelegde boetebedrag ligt in lijn met het gedaalde aantal ontvangen dossiers. Ook hier is een stijging merkbaar ten opzichte van 2021, waardoor dit bedrag opnieuw aansluit bij het opgelegde boetebedrag in 2020. Door het toestaan van afbetalingsplannen werd ingezet op een hogere graad aan effectieve vrijwillige betaling. Niet-betaalde dossiers werden voor gedwongen uitvoering overgemaakt aan CIC-VLABEL.

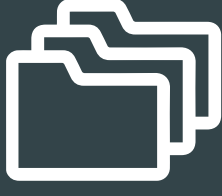
Het aantal ingediende beroepsdossiers is licht gestegen ten opzichte van 2021, maar ligt op gelijke hoogte met het aantal beroepsdossiers in 2020. De beslissing tot oplegging van de administratieve geldboete werd in een meerderheid van de gevallen door de rechtbank bevestigd.

“In 2022 behandelde de Cel Administratieve Geldboeten 520 dossiers die resulteerden in 351 opgelegde boetes voor een totaal van € 866.450.”

DATABEHÉER

08

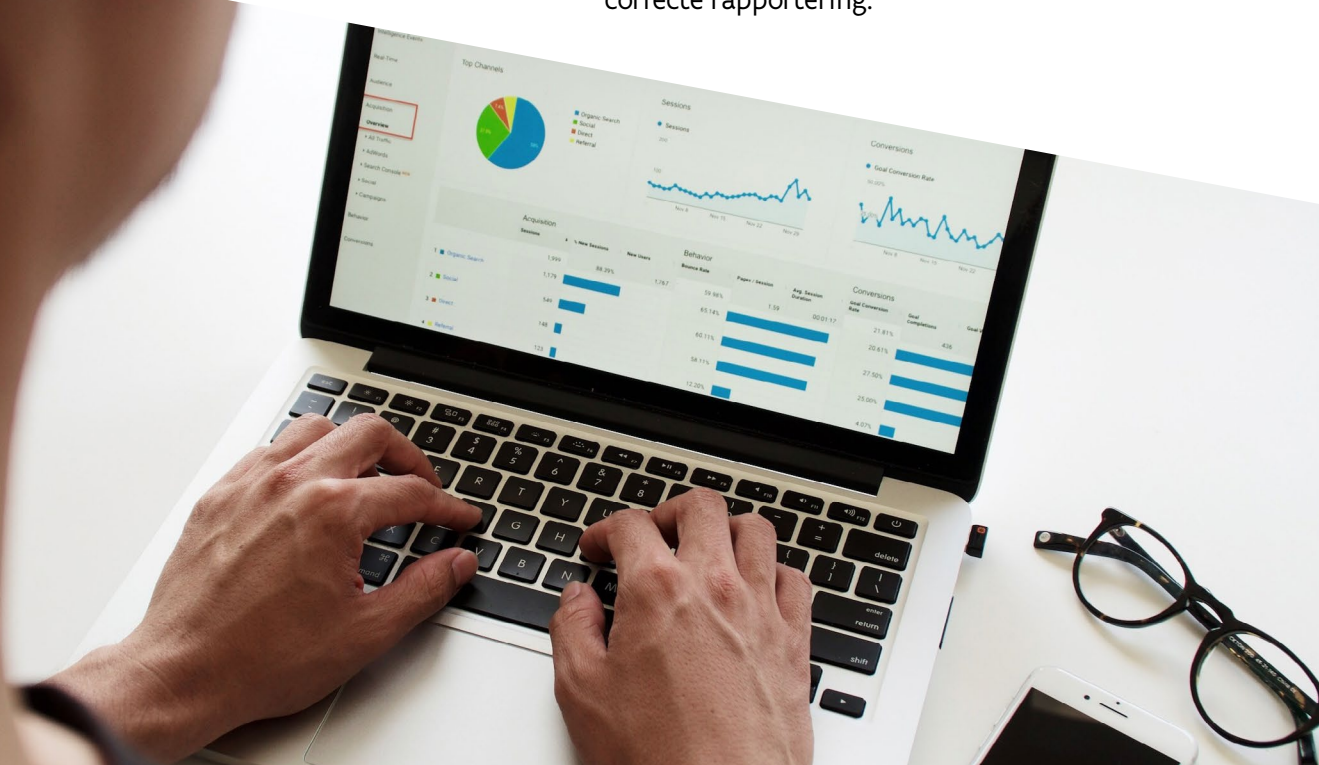
Databeheer

Toeval speelde zeker een rol in het feit dat er in 2022 verschillende uitzonderlijk grote fraudedossiers opdoken. Een inspecteur op het terrein die spontaan en op basis van ervaring en competentie een aantal aanwijzingen bij elkaar brengt en zo misbruik ontdekt, blijft onontbeerlijk in het opsporen van sociale fraude. Daartegenover staat dat de Vlaamse Sociale Inspectie al jaren timmert aan het onderbouwen van haar werking en het detecteren van inbreuken op basis van data en het kruisen van gegevensstromen.

De individuele inspecteur, maar ook de strategische adviseur zetten controles en controlerondes op vanuit het samenbrengen van gegevens uit verschillende publieke of afgeschermd, interne of externe bronnen. In enkele domeinen werden al veelbelovende resultaten behaald, zoals onderzoeken in de dienstenchequesector of de controle op de economische migratie.

Ook in de flow van het onderzoek en de afhandeling van het dossier is er nood aan ondersteunende tools om informatie op te slaan, te beheren, op te zoeken en te verbinden. Dit laatste was in het verleden een pijnpunt in het interne databeheer binnen de Vlaamse Sociale Inspectie. Daarom werd in 2021 een project opgestart om het databeheer en de administratieve dossierbehandeling naar een hoger niveau te brengen, om zo verbanden te leggen, een aantal ondersteunende tools in te bouwen en informatie rechtstreeks in het dossierbehandlingssysteem op te laden.

Onder de naam Argus werd dit systeem in 2022 in gebruik genomen. Argus wordt nog steeds verder ontwikkeld. De complexe structuur maakte dit geen sinecure en leidt in 2022 tot vertraging op de rapportering van de Vlaamse Sociale Inspectie. Ook voor de inspecteurs is het een oefening in geduld en vraagt de nieuwe toepassing de nodige inspanningen. Mits de Vlaamse Sociale Inspectie het systeem verder ontwikkelt, zal Argus zorgen voor een verdere integratie van de data-ondersteunde risicoanalyse die resulteert in een efficiëntere handhaving, nauwkeurige informatievergaring en een correcte rapportering.

SLOTWOORD

09

Interview

Interview met Vincent Vandenameele, Afdelingshoofd van de Vlaamse Sociale Inspectie.

De Vlaamse Sociale Inspectie heeft nog nooit zoveel in de spotlight gestaan als in 2022.

VANDENAMEELE: “Dat moet ik toch even nuanceren. Het optreden van de inspecteurs en het resultaat van dat optreden hebben inderdaad wel wat stof doen opwaaien. Mijn afdeling initieerde vorig jaar enkele grote en belangrijke onderzoeken die de nodige aandacht trokken. Het is belangrijk om hierbij te vermelden dat we deze aandacht als inspectiedienst niet zoeken. We opereren liever in alle discretie. Maar het gewicht van de onderzoeken en de ernst van de inbreuken waren van dergelijke aard dat ze wel wat commotie veroorzaakten.”

Vanwaar kwam die toename van zware fraudeonderzoeken in 2022?

VANDENAMEELE: “Uiteraard is hier toeval mee gemoeid, maar al enige tijd proberen we als inspectiedienst in te zetten op ernstige vormen van misbruik. Eerder dan te focussen op lichte inbreuken of kleinere onderzoeken willen we de georganiseerde vormen van fraude aanpakken. Vertrekkend vanuit het kruispunt van data en risicoanalyse onderbouwen we onze controles. Maar in de grote dossiers van het afgelopen jaar zien we toch vaak dat het klassieke opsporingswerk van een inspecteur aan de basis ligt van de vaststellingen. Daaruit kan ik duidelijk stellen dat de inzet van een competent inspectiekorps en het traditionele ‘op de baan gaan’ van de inspecteurs een unieke meerwaarde heeft.”

Wat bracht dat allemaal teweeg?

VANDENAMEELE: “In de eerste plaats bracht dat een tijdelijke uitbreiding van het inspectiekorps teweeg. Er werden enkele nieuwe inspecteurs aangeworven en opgeleid. Zij worden al volop ingeschakeld in de verschillende controlerondes. De regelgeving en de methodiek zijn echter zo specifiek dat dit toch enige tijd vraagt. Daarbij komt dat de regelgeving geëvalueerd wordt naar aanleiding van onze controles en dat wij als inspectiedienst daarbij worden betrokken. De input naar beleid is voor mij ook een kerntaak van de Vlaamse Sociale Inspectie. De aandacht voor onze afdeling heeft ook gemaakt dat we als inspectiedienst transparant moeten communiceren over onze doelstellingen en prioriteiten. Daarvan wil ik werk maken in 2023.”

Tot slot, wat verwacht u van 2023?

VANDENAMEELE: “Na de operationele besloemeringen door een nieuwe inspectieapplicatie hoop ik in 2023 met de afdeling op kruissnelheid te geraken. Verschillende grote onderzoeken lopen nog door in 2023 en enkele nieuwe bieden zich al aan. De uitdaging zal erin bestaan om zowel breed op het terrein aanwezig te zijn, als in de diepte te werken in complexe strafonderzoeken. Dat vraagt een grote verscheidenheid aan competenties en profielen. Daarnaast hoop ik de uitbreiding van de inspectie te valideren op langere termijn. Misbruik en fraude houden immers niet op aan het einde van een legislatuur of begrotingsperiode. Het jaar 2022 heeft net aangetoond dat het klassieke inspectieoptreden onontbeerlijk is in de strijd tegen de sociale fraude.”

Afdelingshoofd Vincent Vandenameele
“Eerder dan te focussen op lichte inbreuken of kleinere onderzoeken willen we de georganiseerde vormen van fraude aanpakken.”

Vlaamse overheid DEPARTEMENT
WERK & SOCIALE ECONOMIE
Vlaamse Sociale Inspectie

Koning Albert II-laan 35 bus 20
1030 Brussel

 02 553 08 88

 vlaamse.sociale.inspectie@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be/departement-wse

DEPARTEMENT
WERK & SOCIALE ECONOMIE